

B 373/III

A BUDAPESTI M. K. ÁLLAMI
ERZSÉBET NŐISKOLA
ÉRTESÍTŐJE

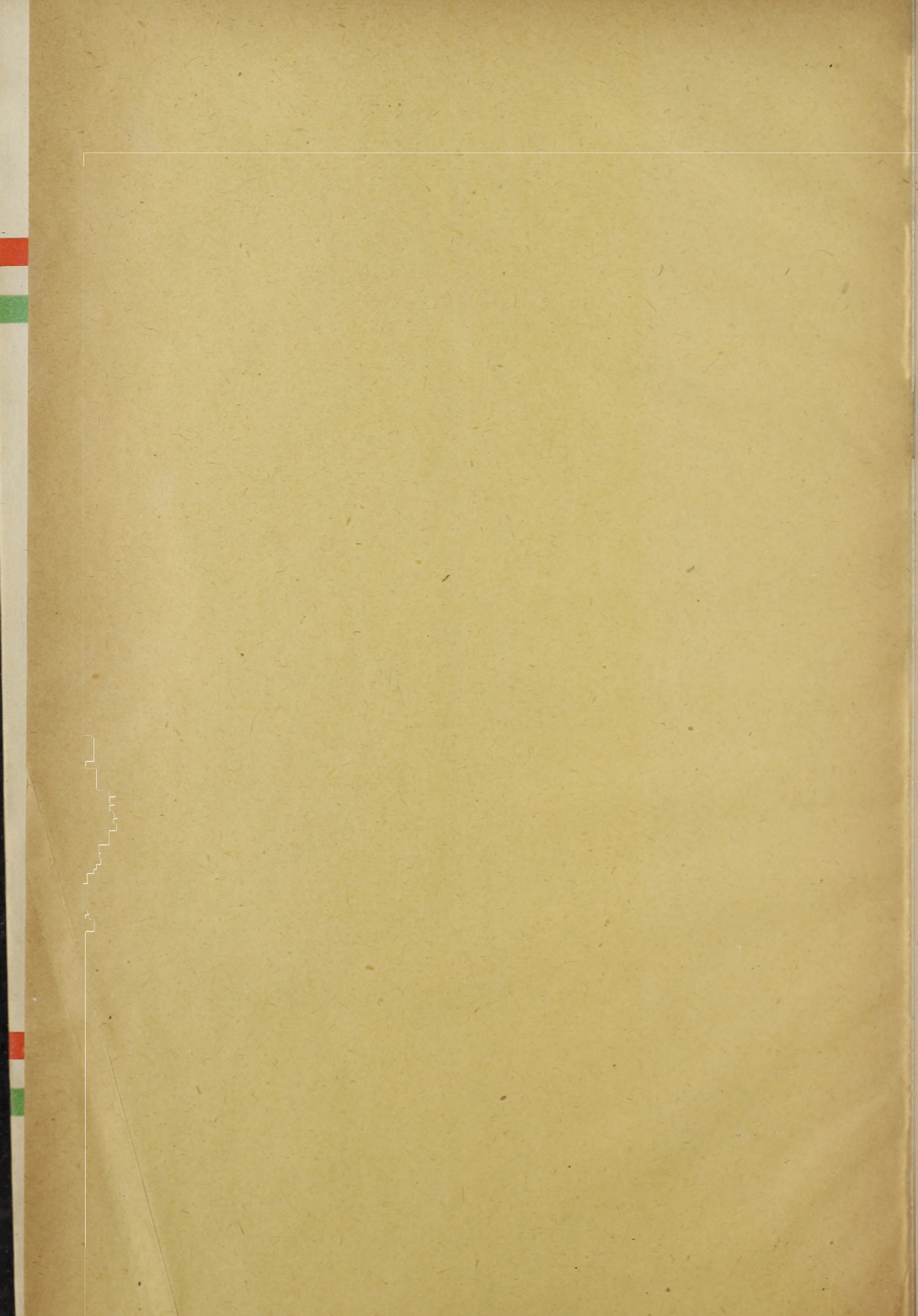
AZ 1915-1916. ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE

BERTA ILONA
IGAZGATÓ

I. POLGÁRI ISKOLAI TANITÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET. II. GYAKORLÓ FELSŐBB LEÁNYISKOLA. III. APPONYI KOLLÉGIUM.

KIADJA A M. K. ÁLLAMI ERZSÉBET NŐISKOLA.

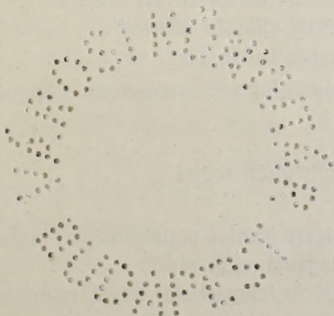
A BUDAPESTI M. K. ÁLLAMI
ERZSÉBET NŐISKOLA
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1915-16. ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE

BERTA ILONA

IGAZGATÓ.

I. POLGÁRI ISKOLAI TANITÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET, II. GYAKORLÓ
✧ FELSŐBB LEÁNYISKOLA, III. APPONYI KOLLÉGIUM. ✧

B 273/100
1968A

TARTALOM.

	Oldal
Az iskolai év története	3
I. Polgári iskolai tanítónőképző-intézet:	
1. A tanári testület	15
2. Az Országos felső nép- és polgári iskolai tanítónő- vizsgálóbizottság	20
3. Az Országos m. kir. női kézimunkatanítónő-vizsgáló bizottság	21
4. A növendékek:	
a) Nyelv- és történettudományi szakcsoport	22
b) Mennyiség- és természettudományi szakcsoport	23
5. Kimutatás a polgári isk. tanítónőképző-intézet növen- dékeiről:	
a) Létszám szerint	25
b) Vallás és anyanyelv szerint	25
c) Az intézetben élvezett kedvezmény szerint	26
6. A képesítő vizsgálatok sorrendje	27
7. Kimutatás a képesítő vizsgálatokról	28
8. Polgári iskolai tanítónői oklevelet nyertek névszerint	29
II. Gyakorló felsőbb leányiskolai nevelőintézet:	
1. A tanári testület	30
2. A növendékek	36
3. Kimutatás a gyakorló felsőbb leányiskola növendékeiről:	
a) Létszám, vallás és anyanyelv szerint	39
b) A növendékek ellátása szerint	39
4. A vizsgálatok sorrendje	40
III. Elemi tanítónőképző-intézeti tanárjelöltek Apponyi- kollégiuma:	
1. A vezetőség	41
2. Az Apponyi-kollégium tagjai	42
IV. Függelék:	
1. Felvétel a polgári iskolai tanítónőképző-intézetbe	44
2. Értesítés a magántanulók részére	45
3. Felvétel a felsőbb leányiskolai nevelőintézetbe	46
4. Felvétel az Apponyi-kollégiumba	47

I.

AZ ISKOLAI ÉV TÖRTÉNETE.

Az 1915/1916. iskolai évet is a háború jegyében nyitottuk meg és fejeztük be. Sokszor mondjuk és hangsúlyozzuk, hogy a háborúnak voltaképpen két harctere van. Az egyik, ahol fiaink küzdenek hazánk fennmaradásáért, *miértünk*, a másik, ahol mi, az itthonmaradottak küzdünk ugyancsak azért a nagy célért, hogy nemzetünk és hazánk jövőjét biztosítsuk, ahol mi dolgozunk és küzdünk *őértünk*.

Ők a messze csatatereken becsülettel, nagy lélekkel teszik meg kötelességüket, nemzetünk multjához, jövőjéhez méltóan harcolnak és áldoznak — nekünk is mindent kell tenni értük, hazánkért, mindnyájunkért. Fáradtnak lenni most nem szabad és önző, kicsinyes gondjainkat el kell nyomni, felejtetni.

Ebben a szellemben, a munka, küzdelem, a nagy kötelességek átértésének szellemében dolgozott intézetünk az elmúlt iskolai évben. Igyekeztünk mint vezetőség és tanári testület megértetni kis és nagy növendékeinkkel, *tanítónőjelölteinkkel*, hogy ők nagy idők gyermekei, akikre rendkívüli feladatok várnak és nagy felelősségek! Megértetni, hogy az erős lélek nem a súlyát érzi a felelősségnek csupán, hanem azt a megtiszteltetést, kitüntetést is, hogy neki erejéhez méltó munka jutott! Kettőseletet folytattunk a mi szép intézetünkben: a mindennapi iskolai rendes életet és a rendkívüli időkből származó, a jövőt érintő és előkészítő munkás lelki életet.

Lassanként edződünk hozzá a lemondás és nélkülözés szükségességének megértéséhez. Nem lehet e helyen részletesen elmondanom ennek a súlyos esztendőnek nehézségeit, harcait. Csak ezt a szót

mondom ki *köztartás!* És azt teszem hozzá, hogy naponként 450 egyén ellátásáról kellett gondoskodnunk, akik közül csaknem 400 a gyermek, a fiatal leány jó étvággyal és életvággyal. Az élet komoly, szinte kegyetlen tanítómester mostanában, már az iskolásgyermek is az élet iskoláját járja. Ha valaha szó lehetett nevelésről, most itt van az ideje, nem az elvont elvek hangsúlyozásának, hanem a cselekvő beavatkozásnak.

Az iskolai évet a 86,718/1915. sz. magas miniszteri rendelet értelmében a rendes időben megkezdtük. Szeptember 8 án volt a *Veni Sancte* és 9-én az év ünnepi megnyitása a polgári iskolai tanítónőképző, a gyakorló felsőbb leányiskolai nevelőintézet és az APPONYI-KOLLÉGIUM tanári testületei, összes növendékei és sok szülő, jó barát jelenlétében.

Az igazgató évnnyitó beszédében a családi érzés, családi összetartás erejéről beszélt, *a bizalom erejéről*, amely a gyermekből családtagot, honleányt és Isten képére alkotott embert nevel; továbbá arról, hogy az ERZSÉBET NŐISKOLA mindenha családias jellegű nevelésre törekedett és a bizalom jegyében dolgozott.

Szeptember hó 10-én leróttuk a kegyelet és szeretet adóját boldog emlékü *Erzsébet királynénk* halálának évfordulóján tartott istentiszteleten és 11-én megkezdődött a rendes tanítás, a komoly munka, ami Isten segítségével és nevében minden megszakítás nélkül rendben folyt le az iskolai év végéig.

Ez év történetének összefoglalásában kötelességemhez híven, azokat a mozzanatokat óhajtom kiemelni, melyek a háború okozta rendkívüli körülményekből folynak és ahhoz szorosan hozzacsatolódnak.

Mindjárt az év elején megindult a jótékonyági munka, hozzáláttak növendékeink a kötéshez és varráshoz katonáink számára, de annyit, mint az elmúlt esztendőben, nem dolgozhattak. Az anyagnak rohamos és nagymérvű drágulása és általában az életnek minden viszonylatában való sok nehézsége lehetetlenné tette, hogy leányaink vágyuknak és lelkesedésüknek megfelelő munkásságot fejtsenek ki. A kézimunka-órákat sem használhattuk fel kizárólagosan a jótékony célú munkálkodásra. A *Hadsegélyző Hivatal*-tól kilátásba helyezett 100 kg ingyenpamutot március hó végével kaptuk meg, úgy hogy annak teljes feldolgozása az ideai nyári szünetre maradt. Az eredmény így is szép, és lelkes gondolkodásról, szorgalomról tanuskodó.

Összesen 200 drb férfiinget, 650 drb zsebkendőt, 150 törülközőt varrtak növendékeink, és 120 pár harisnyát, 40 érmelegítőt, 25 térdmelegítőt, 12 hósapkát kötöttek, mintegy 2000 korona értékben. A szükséges szövetet és pamutot részben természetbeli, részben pénzbeli aján-

dékből szereztük be. 100 pár harisnya az ingyenpamutból került ki, amivel a *Hadsegélyző Hivatal* rendelkezik, a többit a báró *Laudon-laktanyában* elhelyezett I. tartalékkórház rokkantjainak juttattuk. A varrás és kötés különben elég fárasztó munkájában a kezek sohasem fáradtak el, még a legkisebb leányka is folyton maga előtt látta a célt, ami buzdított és erőt adott.

A jótékonyági munkának igazi tere a karácsony szent ünnepe volt. November hó 10-én egy emelkedett szellemű miniszteri rendelet arra szólítja fel az intézet összes tagjait, hogy a harctéren küzdő katonák karácsonyára adakozzanak. De az igazi mozgóerő a *Szeretet ereje* volt, az a csodálatos karácsonyi hangulat, mely boldog, ha adhat, jót tehet, örömet szerezhet, amelyet ezek a nagy idők fokozott mértékben váltanak ki a szívekből. Csak így magyarázható meg, hogy rövid néhány nap alatt 800 korona volt együtt a katonák karácsonyára, melyet a *Hadsegélyző Hivatalba* küldtünk be és viszonzásul minden adakozó számára szép emléklapot kaptunk.

A pénzügyítés azonban nem elégítette ki a jótékonyásra szomjas lelkek szükségleteit. Azt akartuk, hogy növendékeink maguk fáradjanak az eszközök megszerzésében és hogy igazán érezzék a saját jó cselekedeteikből származó lelki örömet. Evégből két jótékony célú előadást rendeztünk, november hó 13-án és december hó 8-án, a következő műsorokkal:

1915 november 13.

1. Vörösmarty—Egressy: Szózat. Éneklik a gyak. felsőbb leányiskola IV., V. és VI. oszt. növendékei.

2. Bach J. S.: Rondó. Előadja: Bermann Johanna, a felsőbb leányiskola IV. oszt. növendéke.

3. Gyertyánffy István: Theanó. Ismerteti: Berta Ilona igazgató.

4. Erkel Ferenc: Ima a hazáért Bánk bánból; Lavotta, Csokonai: Areményhez; Népdal: . . . Mifüstölög, karének, éneklik a gyak. felsőbb leányiskola IV., V. és VI. osztályainak növendékei.

5. Költemények: Gyulai Pál: Éji látogatás, szavalja: Helle Katalin, a felsőbb leányiskola V. oszt. növendéke; Lampérth Géza: Trén, szavalja: báró Horváth Mária, a felsőbb leányiskola II. oszt. növendéke, Tóth Kálmán: A lengyel anya, szavalja: Medgyesi Marida, a polg. isk. tanítónőképző I. éves növendéke.

6. Mendelssohn: Rondo Capriccioso. Előadja: Szücs Mariska, a felsőbb leányiskola VI. osztályának növendéke.

7. Kölcsey—Erkel: Hymnus. Éneklik a gyak. felsőbb leányiskola IV., V. és VI. osztályainak növendékei.

1915 december 8.

1. Erkel: Ima a hazáért a Bánk bán című operából. Énekli a polg. isk. tanítónőképző énekkara.

2. Liszt Ferenc: V. Rhapsodia. Előadják: Halmay Mária és Papp Juliska, a polg. isk. tanítónőképző II. éves növendékei.

3. a) Drdla: Szerenád.

b) Hubay J. Csárdajelenet. „Helyre Kati“ Hegedűre és zongorára. Előadja: Kerekes Anna, zongorán kíséri: báró Duka Carola.

4. Mendelssohn: Laudate Pueri. Énekli a polg. iskolai tanítónőképző énekkara

5. Chopin: Variation Brillants. Előadja: Balsay Klára, a polg. isk. tanítónőképző II. éves növendéke.

6. Torday Grail Erzsébet: Tisztelet a hősöknek. Előadják a polg. isk. tanítónőképző és felsőbb leányiskola növendékei

7. Kölcsey—Erkel F.: Hymnus. Énekli a polg. iskolai tanítónőképző énekkara.

Az énekkart Báhnert József énektanár vezeti.

*

Két dologra vagyok bátor e műsorokkal kapcsolatban a figyelmet reáirányítani. Az egyik Gyertyánffy István: Theanó című könyve, amelynek szellemével összefor a mi intézetünk s amely iránynak egész nevelőmunkánkat, életünket széles e hazában át kellene hatnia. A másik Tordai Grail Erzsébet magyar lelkéből feltörő Tisztelet a hősöknek című alkotása. Ez is nevelőirányt jelent: istentiszteletet és honszerelmet.

E kedves összefüggések 1300 korona jövedelmet jelentettek a jó célnak és azt a megnyugtató érzést is eredményezték, hogy az ERZSÉBET NŐISKOLA mindig számíthat a szülők, a jó barátok és különösen a volt növendékek hathatós támogatására, sőt a társadalom szellemi vezetői is kitüntető figyelemmel kísérik mozdulását, valahányszor felmeli kérő szavát valamely szép cél megvalósításának érdekében.

A begyűlt összeget a vak és a rokkant katonák karácsonyára fordítottuk. A vakok országos intézetében iskolázott 120 vak katona csa-

ládja számára a karácsonyi csomagokat, ami intézetünk ajándékozta és készítette pontos adatok alapján. Minden családtagról, összesen mintegy 400 egyénről történt gondoskodás.

Heteken át méhszorgalommal hordták, hozták a kis és nagy leányok természetben is az ajándékokat: a legkedvesebb babákat, melyektől könnyes szemmel búcsúztak és mégis örömmel adták oda, bababútorokat, mindenféle régi és újabb keletű játékot, könyvet, írószereket. Vidékről is érkeztek a szülőktől csomagok: dió, cukorka, cigaretta, dohány. A növendékek nagy része november és december hónapokban keserűen itta a kávé, s a cukrot a mákos- és dióspatkó készítésére ajánlotta fel. Az intézet szállítói is segítettek: vaját, mézet, tojást, lisztet küldtek, volt olyan is, aki pénzt küldött. A Rigler-gyár ceruzát, tollat, tolltartót, tollkést, levélpapírt, csomagolópapirost, a Szénási cég ruhaszövetet, Killián, Singer és Wolfner cégek szép könyveket. A tanári testületnek csaknem valamennyi tagja természetben is adakozott, dr. Saly és Krywald főtitisztelendő urak, Sebestyén Jenő ref. tábori lelkész úr érmeket, imádságoskönyveket, épületes olvasmányokat, szent képeket ajándékoztak. A nagyobb növendékek művészi babaruhákat varrtak, sok szép levelezőlapot festettek, amiben különösen a Képzőművészeti Főiskola kézimunka gyakorlati tanításra hozzánk beosztott növendékei tűntek ki. Ezzel párhuzamosan folytak a bevásárlások és azután megkezdődött *Éberhardné* vezetésével a szeretet hadseregének munkája: az ajándéktárgyak rendezése. Ezt látni kellett, hogy minden mily finom érzéssel történt. Valósággal szívbeli szociális munka volt ez, nemzetiség, vallás, szegénység és jobbmód szerint osztattak ki a tárgyak. A fiatal feleség szép világos fejkendőt, falra való szentképet, rózsafüzért stb. az öreg szüle barna fejkendőt, török mintájú vállkendőt, kávésbögrét, háborúsképet, a szegényebbek harisnyát, meleg kendőt, a sokgyermekesek legtöbbet, a nagyapák pipát, dohányt, naptárt stb. stb. kaptak karácsonyra. De fő volt a gyermek, azokról gondoskodtunk a legtöbb szeretettel, tőlünk telhetőleg a leggazdagabban.

Mindezt csomagok szerint csoportosítva kiállítottuk az intézet kézimunkatermében és magunk is elmerengtünk rajta. Valami különös, meghatóan szép volt ez a kiállítás, növendékeink igaz örömmel szemlélték, sok jó barát is megtekintette, köztük *Dessewffy Emilné grófné*, a vak katonák jó szelleme és *dr. Neményi Imre* miniszteri tanácsos úr felesége. Azután becsomagoltuk a tárgyakat és ott láttuk viszont csomagjainkat a karácsonyfa alatt, amint minden egyes szegény vak katona szívéhez szorította a magáét, amit ő visz haza szeretteinek. A karácsony-

fát is a mi növendékeink ajándékozták és díszítették, a karácsonyi ünnepet is ők rendezték, énekeltek, szavaltak a katonáknak s jutalmuk az a boldog öntudat volt, hogy a legsúlyosabban meglátogatott szegény magyar katonáknak szereztek örömet.

Sohasem láttam növendékeinket oly fennkölt lelkiállapotban, mint ez ünnepen. *Dessewffy Emilné* grófné beszéde is mély hatást tett reájuk. Az ő finom lelke sugalmazta a gondolatot, amit mi valósítottunk meg, hogy a vak katonák maguk vihessenek családi körükbe ajándékot karácsonyra, hogy ők a tehetetlenek, tehessenek családjukért, a legszomorúbbak lehessenek az örömszerzők.

A báró *Laudon*-kaszárnya rokkant katonáinak 11 karácsonyfát díszítettek és gyújtottak meg növendékeink megható karácsonyi ünnep keretében. A *Rabsegélyező Egyesület* katonakórháza karácsonyfájának díszítését mi ajándékoztuk. Mindezért hálás köszönő-iratokat kaptunk elismerésül, de fő az, hogy jót tehattunk és hogy leányaink szívét már szenge korukban megnyerjük a jótékonyság munkájának.

A vak katonák-ról azután sem feledkeztünk meg és nem rajtunk, hanem az áldatlan körülményeken mult, hogy értük többet nem tehattunk. A náluk időnként megismétlődő ragályos betegségek miatt nem látogathattuk őket. De azért gondoltunk reájuk. A polgári iskolai tanítónőképző nyelv- és történettudományi szakcsoport II. éves növendékei teljesen önállóan, szívük sugallatát követve, egy minden tekintetben sikerült házi jellegű hangversenyt rendeztek a vak katonák javára, a következő műsorral: (az estének 300 korona tiszta jövedelme volt):

1. Kölcsey—Erkel: Hymnus. Karének.
2. Gyóni Géza költészetéről. Írta és felolvassa: Nagy Emma.
3. Műdalok. Éneklik: Kristóffy Olga és Halmay Mária.
4. Nagy Emma: Mikor Przemysl elesett. Szavalja: Lyachovics Gabriella.
5. Háborús dalok. Karének.
6. Peterdy A.: Katonák. Szavalja: Kovács Julia.
7. Liszt: XI. Rhapsodia. Zongorán előadja: Balsay Klára.
8. Farkas Imre: Czinka Panna. Melodráma. Szavalja: Székelyi Irén, zongorán kíséri: Pribiss Mária.
9. Rákóczi-induló: Karének.

Érdekes ennek a műsornak összeállítása és érdekes volt az előadása is. Nem közönséges erők sugalmazták. *Gyóni Géza* költői lelke, megalkuvást nem ismerő férfias jellege, honszerelme visszhangzott, élt Nagy Emma előadásában. Megérdemli ő is, osztálya is, hogy e helyen emlékezés történjék róluk.

*

A másik jótékonyági főgondolat, ami voltaképpen egész évben foglalkoztatott mondhatám mindnyájunkat: *az Erzsébet Nőiskola elemi iskolájának megvalósítása*, felépítése, valamely ellenségapusztította kárpáti faluban.

Ennek a kedves tervnek megindítója az a felhívás volt, melyet az elmúlt nyáron növendékeinkhez intéztünk abból a célból, hogy mi is résztvegyünk, mint ERZSÉBET NŐISKOLA, legalább egy kis ház felépítésével, abban a nagy nemzeti munkában, mely a Kárpátok dűlta vidékek újjáteremtését, fajunk erősítését célozza. Már a nyári szünet végén 2000 korona gyűlt egybe erre a célra. Ekkor elhatároztuk, hogy iskolát építünk, egy kis fiók Erzsébet Nőiskolát hálaadásul, ott a messze hegyek között.

A felsőbb leányiskola VI. osztályának növendékei erre a célra rendezték nagy buzgalommal, szeretettel, önállóságuk boldog átérzésével azt a kedves házi jellegű hangversenyt, amelynek tiszta jövedelme 400 korona volt. A műsort ideiktatom jutalmul és buzdításul Megérdemlik a kis honleányok.

1916 március hó 16.

1. Prológ. Írta: Nadányi Olga. Felolvassa: Páris Anette.
2. Farkas Imre: A vén cigány. Szavalja: Baska Magda, zongorán kíséri: Szücs Mariska.

3. Magyar dalok. Énekli: br. Duka Karola és Ullmann Marianne.

4. Zééling: Schilflied. Zongorán előadja: Jovánovic Vilma.

5. Háborús költemények. Szavalja: Papp Jolán.

6. a) Simonettu: Madrigal.

b) Hubay: Hullámmzó Balaton tetején. Hegedűn előadja: Kerekes Anna, zongorán kíséri: Szücs Mariska.

7. Torday Grail Erzsébet: dr. Gyógykuthy Elvira. Med. univ. 2—4. Színdarab. Előadják a VI. oszt. összes növendékei.

Az április havában 1 korona belépődíjjal megtartott táncvizsgálatok 600 korona bevétele ugyanezt a szép célt szolgálták.

Berta Ilona: Isten áldd meg című könyvecskéjét az Erzsébet Nőiskola elemi iskolájának ajánlotta fel. Isten áldása volt rajta. E könyvecskének 8500 korona a tiszta jövedelme, ami az iskola felépítését biztosítja. A fődolog azonban itt sem az anyagi siker, hanem az, hogy a tanítványi, a baráti hűség és a honszerелеm fogtak össze és vitték diadalra azt a gondolatot, hogy éppen ez a könyvecske segítse felépíteni a mi iskolánkat.

Érdekes és érdemes dolog volna mindenkinek a nevét ideiktatni emlékezésül, aki gyűjtött és adakozott. Néhány kedves mozzanatról meg is kell emlékeznem:

A modori ág. ev. polg. leányiskola tanári testülete élén Brand Vilma és a nagyenyedi áll. polgári leányiskola tanári testülete élén Illyés Gizella igazgatónőkkel 100—100 koronát küldtek az iskola céljaira.

Kövesligethy Erzsike, az intézet volt növendéke és Hoór Tempis Böske úrhölgyek egy általuk is rendezett jól sikerült hangverseny jövedelméből a nekik jutott 360 koronával váltották meg az Isten áldd meg könyvecskének 1—1 példányát.

A Lorántffy Zsuzsánna Egyesület önképzőköre egy teadélutánjának jövedelmét (114 korona) adományozta az Isten áldd meg könyvecskének.

Pulchartné Spéry Stefánia úrnő, aki a könyv szerzőjével együtt végezte az elemi tanítónőképzőt még annak idején a VI. ker. áll. elemi és polg. iskolai tanítónőképzőben az Andrássy-úton, sajátkezűleg szőtt két gyönyörű blúzt küldött erre a célra, ami házisorsolás útján közel 100 koronát jövedelmezett.

Gyertyánffy István, a Pedagógium nyugalmazott igazgatója, a Nemzeti Nőnevelés-ben megjelent Epilógus a Theánóhoz cikkének 45 kor. tiszteletdíját az Isten áldd meg könyvnek adományozta.

Braun Adolf földbirtokos leánykájának, Margitnak nevében 126 koronát küldött a könyvecskéért.

Háry Vilma, fels. leányiskolai rendes tanítónő Háry Gyulának egy bájos kis festményét, 300 korona értékben, ugyancsak erre a célra ajánlotta fel. Bodor Ernő úr a ceglédi zeneiskola titkára, a könyvecske Tele van a szívünk c. versét zenésítette meg kedves, dallamos előadásban és ajánlotta fel a jótékony célra. Mindkettőt jövő évben értékesítjük.

Begyült tehát:

a) Az ISTEN ÁLDD MEG könyvecskéből, mint tiszta jövedelem 8,500 kor.

b) Más gyűjtésből 3,500 „

Összesen: 12,000 kor.

Mindenkire gondolunk ebben a pillanatban, aki velünk érezett és a vállalkozás sikerét biztosította. Isten áldása legyen rajtuk. A kis iskola pedig épüljön fel mennél előbb!

Ettől függetlenül rendeztük 30,000/1916. min. rendelet értelmében május hó 1-én a KÁRPÁTI ÜNNEP-et, mely a célhoz és inézetünkhöz méltóan, emelkedett szellemben folyt le. Az ez alkalommal teljesített gyűjtés 310 koronát eredményezett, melyet a rendelkezésnek megfelelően, a Háborúban Feldúlt Tűzhelyeket Újra Felépítő Országos Bizottságnak küldtünk be.

A műsor a következő volt:

1. Kölcsey — Erkel: Himnusz. Éneklik az összes növendékek.
2. Vörösmarty Mihály: Himnusz. Szavalja: Pálffy Magda, a gyak. fels. leányiskola V. osztályának növendéke.
3. Ünnepi beszéd. Elmondja: Berta Ilona igazgató.
4. A Kárpátok határvédelmi jelentősége. Felolvassa: Welther Jozefin, a polg. isk. tanítónőképző III. éves növendéke.
5. Kozma: Rhapsodia. Szavalja: Nagy Emma, a polg. isk. tanítónőképző II. éves növendéke.
6. Vörösmarty — Egressy: Szózat. Éneklik az összes növendékek.

Idézzük az igazgató ünnepi beszédéből azt a néhány sort, melyben forró szívvel nemzetünket jellemzi:

„Az is megvilágosodott előttünk, hogy mi végre teremtette Isten a magyar nemzetet! A történelemből is tanultunk róla, de most az élet jobban megfejté ezt nekünk! Olyan tulajdonságai bontakoznak ki közvetlenül szemünk előtt, melyek boldog büszkeséggel dobogtatják szívünk! Nemes faj ez, melynek minden egyede külön is kifejezi fájának, *nemzetfenntartó*, jellemző, erkölcsi értékeit: hogy nem hunyászkodó, hanem önérzetes; nem gyáva, hanem nemesen, emberien bátor és tudatosan áll helyt az ezeréves multért s a sokezer éves jövőért!

A magyar nemzetet, fajt azért teremtette az Isten, hogy a honszerlemnek legszebb példáját benne és általa nyilatkoztassa ki a világnak!“

„E nép nem gyülevész csoport,
Nem rabbérbe emel bús buzogányt keze,
Önként áldoz ez életet.“

Welther Jozefin: A Kárpátok határvédelmi jelentősége című értékés. munkáját a *Nemzeti Nőnevelés* folyóiratban egész terjedelmében közöltük. Intézetünk e derék növendéke megérdemelte, hogy a tanári testület így jutalmazza.

Egyéb jótékonyági mozgalomban, munkában is résztvett intézetünk. A tanári testület 1916 február hó végéig hűségesen fizette a háború megkezdésekor hazafias lélekkel magára vállalt önadót. Összesen 6067 koronát küldött be a Hitelbank útján a hadbavonultak segélyezésére. Csak a nagy drágaság és a nehéz megélhetés kényszerítette a tanári testületet arra, hogy kedve ellenére, visszavonuljon.

A *Hadikölcsönök* jegyzésében is erejéhez mérten résztvett testületünk. A mindig súlyosabb életviszonyok azonban itt is gátlólag hatottak. Az intézet növendékei a *Segítőalap*-ot 600 korona névértékű hadikötvénnyel gyarapították. A segítőalap, amelyet tavaly kezdeményeztünk és még alapszabállyal szervezve nincs, jelenleg 1600 kor. névértékű hadikötvény.

A Fruzsina-alap (Károlyi László gróf adománya) kamataiból egy ötven korona névértékű hadikötvényt vásároltunk (ez alap jelenleg 650 korona névértékű hadikötvény) s a megmaradt néhány koronából Eötvös József báró: A falu jegyzője című remekét szereztük be és ezzel Jovánovic Vilmát a felsőbb leányiskola VI. osztályának nemcsak tanulásban, hanem szívjóságban is kiváló növendékét tüntettük ki. Itt emlékezünk meg arról, hogy Károlyi László gróf kisebbik leányának Klárának elsőosztályos vizsgája alkalmából ismét 100 koronát küldött hozzánk azzal a kívánsággal, hogy az a Fruzsina-alapnak megfelelően mint Klára-alap kezeltessék, és kamataiból egy jó tanulóleánya jutalmaztassék.

A Prohászka Ottókár-árvaház céljaira 215 koronát, a bolgár Vöröskereszt céljaira 72 koronát gyűjtöttünk és küldtünk be. Ezenkívül 11,000 levelezőlapot és 4000 cigarettát és sok dohányt gyűjtöttünk és küldtünk kórházakba, harctérre, vak katonáknak stb.

Sok jótékonyági hangversenyen, előadáson vettek részt növendékeink. Szóval, minden erejüket és idejüket, amivel szabadon rendelkeztek, készséggel és megértéssel ajánlották fel, illetve állították be a magyar társadalom jótékonyági munkájába. Természetes, hogy a vezetőség és a tanári testület nemes és buzdító példával járt elől.

Ez év történetének ezt a részét azért ismertettem részletesebben, hogy írott emléke maradjon az intézet szociális munkájának, hogy növendékeink ennek olvasása közben újult erővel buzduljanak és buzdítsanak.

A rendes iskolai hazafias ünnepeket is megtartottuk. November 19-én *Erzsébet királyné* emléknapján *Torday Grail Erzsébet* tartotta az ünnepi beszédet. Példaadásképen a magyar Nagyasszonynak hű

képét vetítette növendékeink lelkébe és hitet ébresztett aziránt, hogy a magyar Nagycsapat tisztelt alakja sohasem veszhet ki e nemzet társadalmából. Torday Grail Erzsébetnek még két bájos alkotásáról emlékezünk meg. Az egyiknek címe: „Jobb itthon“, a másiké: „Levél a frontról“. A felsőbb leányiskola növendékei mutatták be április havában megtartott, a szokott magas színvonalon álló zenei és szavazati előadásaikon. Örömmel ajánljuk e helyen is a gyermeki, a fiatal leány-lelket oly helyes irányba nevelő kedves költői megnyilatkozásokat iskolánk figyelmébe.

Március 15-én *Dégay Olga*, a polgári iskolai tanítónőképző nyelv- és történettudományi szakcsoport III. éves növendéke tartotta az ünnepi beszédet, amely mindnyájunkra mély hatást tett.

*

Május havának egyik szép napján egy napsugaras kedves látogatásban volt része intézetünknek: CSERNOCH JÁNOS dr., bíboros hercegprímás Főmagassága tüntette ki intézetünket megjelenésével és érdeklődésével. Közel két órát időzött nálunk és mindenre kiterjedő gondossággal lekötelező méltánnyal szemlélte meg intézetünk helyiségeit és a tanári testületek és növendékek munkásságát. Elismerően kiemelte, hogy a polgári iskolai tanítónőképzőben valóban főiskolai munka folyik. De különösen jól esett és a testületek minden egyes tagjára és minden egyes növendékre felemelőleg és jótékonyan hatott az a megtisztelő kedves kinyilatkoztatása, mellyel elbúcsúzott tőlünk a mi magas vendégünk. Azt mondta, hogy sokat várt ugyan az áll. „ERZSÉBET NŐISKOLÁ“-tól mint az ország első nevelőintézetétől, de amit talált, az várakozását felülmulata. E helyen ismételten megköszönjük Ő Eminenciájának figyelmét és azt kívánjuk, vezérelje el a jó Isten körünkbe még sokszor és mennél előbb! Látogatása ünnepet jelentett intézetünknek.

Szükségünk is volt erre éppen május havában, mikor az év legnehezebb idejét a kollokviumok, a számadások, az aratás idejét éli intézetünk. Az idén ez nehezebb volt, mint máskor, ilyen nehéz talán még sohasem volt. A kék egyenruhák között gyászruhák és a szívekben mennyi kétely és bánat. A fiatal lélek szinte értelmetlenül áll e súlyos idők nélkülözésével szemben. A felsőbb leányiskola gyermekleány növendékei öntudatlanabbul élnek át, de rajtuk is megérzik, hogy lelkük derűje, vidámsága nem oly teljes, mint a boldog béke idején. A polgári tanítónőképző növendékei tudatában vannak annak, amit átélnek, gondolkoznak, résztvesznek egymás bajában és bizonytalan érzéssel gondolnak a jövőre.

A köztartási nehézségek is mindig nagyobbak lettek. Nem nyújt-
hattuk növendékeinknek egészen még azt sem, amit szükségesnek tar-
tottunk. Az átmenetet mindnyájan megéreztük és a tanári testületet aggo-
dalommal töltötte el a jövő gondolata, hogy mi lesz a jövő nemzedék-
kel, tanítónőivel, ha hosszabb időn át nélkülözi a szervezet a megfelelő
jó táplálékot. Sok volt a vérszegénység, a betegeskedés, különösen a
polgári iskolai tanítónőképzőben. Bár súlyosabb eset vagy járványos
betegség, Istennek hála, nem fordult elő. *Dr. Farkas Elemér*, az intézet
orvosa rendkívüli elfoglaltsága mellett is, gondosan őrködött intéze-
tünk egészsége felett, a másik jó orvos volt a ragyogó tisztaság, ami
intézetünket mindenha jellemezte.

A záróünnep, amit a TE DEUM előzött meg, hálaadás volt a
vett jókért, és fohász, hogy a jövő hozza meg a békét, amelyet mind-
annyian oly epedve várunk — a hazának, a szíveknek.

Isten áldd meg . . . !

I. POLGÁRI ISKOLAI TANITÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET

1. A TANÁRI TESTÜLET.

IGAZGATÓ:

BERTA ILONA, okl. polg. isk. tanítónő, az Országos Köznevelési Tanács rendes tagja, az Uránia Tudományos Egyesület és az Aradi Kölcsey-Egyesület tiszteletbeli tagja, a Szabad Lyceum alapító tagja, a Mária Dorothea-Egyesület alapító, igazgatósági tagja és pénztárosa, a Magyar Szent Korona Országai Békeegyesületének, a Katholikus Háziasszonyok Egyesületének, a női munkát értékesítő Klotild-Egyesületnek, a Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesületnek és a Gyermekvédő Egyesületnek választmányi tagja, az Eötvös-Alap-Egyesületnek, a Pedagógiai Társaságnak, az Országos Gyermekszanatórium-Egyesületnek és a Regnum Marianumnak rendes tagja stb. stb. Előadta a magyar irodalmat az I. és II. B) évfolyamokon, vezette a III. A) és III. B) évfolyamokon a gyakorlati tanításokat, mint dr. Székely György r. tanár helyettese. — Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 33.

RENDES TANÁROK:

BERECZ SÁNDOR, bölcsészettudós, okl. középiskolai tanár, a történelmi, köz és magánjogi tanszék rendes tanára, a Történelmi Társulat tagja. Előadta a világtörténetet az I. és II. A), a magyar történetet, köz- és magánjogot a III. A), és tanította a latin nyelvet az összes évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 30, az Erzsébet Nőiskolánál 10.

CSEMEZ JÓZSEF, okl. középiskolai tanár, a fizikai tanszék rendes tanára, a Matematikai és Fizikai Társulat és Kir. Magy. Természettudományi Társulat r. tagja. Előadta a fizikát és vezette a fizikai gyakorlatokat a II. és III. B) évfolyamokon. Tanította a német nyelvet a III. B) évfolyamon. — Szolgálati éveinek száma 37, az Erzsébet Nőiskolánál 22.

Ifj. ENTZ GÉZA, bölcsészetdoktor, okl. középiskolai tanár, egyetemi és műegyetemi magántanár, a kir. magy. tudomány egyetemen az állattan volt helyettes tanára, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a biológiai tanszék rendes tanára. A Kir. Magyar Természettudományi Társulat állattani szakosztályának alelnöke, az Adria-Egyesület igazgatósági, a Deutsche Zoologische Gesellschaft, a Növénytani Társaság, a Kir. Magyar Természettudományi Társulat, az Iparművészeti Társulat, a Képzőművészeti Társulat rendes tagja, a Középiskolai Tanárképző Intézetben az állattan repetitora stb. Előadta az állattant és növénytant az I., II. és III. B), az embertant a II. A) és B) évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 16, az Erzsébet Nőiskolánál 3.

HORGER ANTAL, bölcsészetdoktor, okl. középiskolai tanár, egyetemi magántanár, a magyar nyelvészeti tanszék és a német nyelv rendes tanára, a Helsingforsi Finnugor Társaság külső tagja, a Magyar Nyelv-tudományi Társaság jegyzője stb. (Ezidőben a délnyugati harcvonalon mint népfelkelő főhadnagy és századparancsnok.) — Szolgálati éveinek száma 20, az Erzsébet Nőiskolánál 5.

POGÁNY IDUNA, okl. polg. isk. tanítónő, a kereskedelmi és politikai számtan, könyvvitel, gazdaságtan és torna rendes tanára, a Mária Dorothea-Egyesület választmányi tagja, a Matematikai és Fizikai Társulat, az Uránia Tudományos Egyesület, az Újpesti Zeneművelő-Egyesület tagja. Előadta a keresk. számtant az I. B), a politikai számtant a III. B), a könyvviteltant az I. és II. B), a gazdaság- és háztartástant az I., II. és III. B), tanította a tornát és tornaelméletet az I., II. és III. A) és B) évfolyamokon. A tanári könyvtár őre. — Szolgálati éveinek száma 24, az Erzsébet Nőiskolánál 19.

PRINZ GYULA, bölcsészetdoktor, egyetemi magántanár, a földrajzi tanszék rendes tanára, a M. Kir. Földtani Intézet külső munkatársa, a Magyar Adria-Egyesület igazgatósági tagja és földrajzi szakosztályának elnöke, a Keleti Kulturközpont szakosztályi, a Magyar Földrajzi Társaság levelező, választmányi és alapító, a Magyar Turista-Egyesület választmányi tagja és kirándulási bizottságának elnöke, az Islandverein, az Orsz. Archeológiai és Embertani Társulat, a Néprajzi Társulat, a Kir. Magy. Természettudományi Társulat, Földtani Társulat r. tagja stb. Előadta a földrajzot az I., II. és III. A), és vezette a földrajzi gyakorlatokat a II. és III. A) évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 12, az Erzsébet Nőiskolánál 4.

PRIVORSZKY ALAJOS, bölcsészetdoktor, okl. középiskolai tanár, egyetemi magántanár, a matematikai tanszék rendes tanára, a Dél-

magyarországi Természettudományi Társulat tiszteleti tagja, a Kath. Középiskolai Tanáregyesület igazgatótanácsának tagja, a Matematikai és Physikai Társulat rendes tagja és pénztárosa. Előadta a matematikát az I., II. és III. B) osztályokban. — Szolgálati éveinek száma 21, az Erzsébet Nőiskolánál 4.

SZÉKELY GYÖRGY, bölcsészettudományi doktori, okl. középiskolai tanár, egyetemi magántanár, a sárospataki főiskola volt rendes tanára és igazgatója, a filozófiai és pedagógiai tanszék rendes tanára, a Magyar Filozófiai Társaság és a Magyar Társadalomtudományi Egyesület választmányi, a Magyar Pedagógiai Társaság rendes tagja stb. Előadta a pedagógiát és filozófiát az összes évfolyamokon és vezette a gyakorlati pedagógiai kiképzést. — Szolgálati éveinek száma 26, az Erzsébet Nőiskolánál 9.

TOCSEK ILONA, okl. polg. isk. tanítónő, a német nyelv és irodalmi tanszék rendes tanára, officier d'Académie, a Magyar Történelmi Társulat, az Uránia Tudományos Egyesület, az Országos Nőképző Egyesület, az Országos Gyermekvédő Egyesület, a weimari Goethe-Gesellschaft, a budapesti Société Littéraire Française tagja stb. Előadta a német nyelvet és irodalmat az I., II. és III. A) évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 27 az Erzsébet Nőiskolánál.

TOLNAI VILMOS, bölcsészettudományi doktori, okl. középiskolai tanár, a magyar irodalomtörténeti tanszék rendes tanára, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, Szótári Bizottságának előadója, a Nagy Szótár gyűjtő munkálatainak vezetője, a Budapesti Philológiai Társaság, a Néprajzi Társaság, a Magyar Történelmi Társulat választmányi, illetőleg rendes tagja stb. Előadta a magyar irodalomtörténetet az I., II., III. A), a stilisztikát és retorikát az I. A) évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 23, az Erzsébet Nőiskolánál 12.

TORDAI GRÁIL ERZSÉBET, okl. polg. isk. tanítónő, a szavalás tanára, a tordai Erzsébet Nőegylet dísztagja, a Mária Dorothea-Egyesület választmányi tagja stb. Tanította a szavalást az I., II. és III. A) évfolyamokon. — Szolgálati éveinek száma 19 az Erzsébet Nőiskolánál.

VÁSONY LAJOS, a műszaki tudományok doktora, okl. vegyész-mérnök, műegyetemi magántanár, a chemia, ásványtan-földtani tanszék rendes tanára, a Nemzeti Nőnevelés szerkesztője, a Mária Dorothea-Egyesület igazgatósági és választmányi, a Kir. Magyar Természettudományi Társulat és a Magyar Mérnök- és Építészegylet r. tagja. Előadta a vegytant, ásványtant és földtant az I. és II. B) évfolyamokon, vezette a vegytani és ásványtani gyakorlatokat a III. B) évfolyamon. — Szolgálati éveinek száma 17, az Erzsébet Nőiskolánál 10.

MEGBÍZOTT ELŐADÓ ÉS ÓRAADÓ TANÁROK.

BAHNERT JÓZSEF, okl. zenetanár, az áll. polg. isk. tanítóképző-intézet (Paedagogium) rendes tanára, zongoraművész és zeneszerző, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületének tagja, tanította az éneket az összes évfolyamokon.

BLASKOVICH IZABELLA, okl. középiskolai tanár. Tanította a francia nyelvet az összes évfolyamokon, mint dr. Jaczkóné helyettese.

GOKLER IRMA, okl. tanítónőképző-intézeti tanár és okl. tanítónőképző-intézeti tornatanár, tanulmányi felügyelettel megbízott nevelőnő, tanította a német társalgást az I., II. B) évfolyamokon, mint dr. Horger Antal tanár helyettese

GUEST JANE ELSIE, (L. gyak. felsőbb leányiskola.) Tanította az angol nyelvet az összes évfolyamokon.

Dr. JACZKÓ PÁLNÉ DAPSY ALICE, (L. gyak. felsőbb leányiskola.) Tanította a francia nyelvet az összes évfolyamokon.

RADÁK OLGA, okl. tanítónőképző-intézeti tanár, tanítónőképző-intézeti segédtanítónőtanulmányi felügye- lettel megbízott nevelőnő. Előadta a pedagógiát és a filozófiát az összes évfolyamokon, mint dr. Székely György tanár helyettese

SEBESTYÉN IRÉN, bölcsészetdoktor, okl. tanítónőképző-intézeti tanár, a Nemzeti Múzeum könyvtárának gyakornoka. Előadta a magyar nyelvészetet az I. A) évfolyamon mint dr. Horger tanár helyettese.

SEIDL EMMA, (L. gyak. felsőbb leányiskola.) Előadta a művészet-történetet és tanította a rajzot az I., II. A) és B) évfolyamokon.

SOLYMOSSY SÁNDOR, bölcsészetdoktor, okl. középiskolai tanár, az állami felső építőipariskola rendes tanára, az Építőmestereket Képesítő Orsz. Vizsgálóbizottság tagja, a Magyar Néprajzi Társaság főtitkára stb. Előadta az esztétikát és poétikát a II. A) évfolyamon.

ZAMBRA ALAJOS, jogtud. doktor, tud. egyetemi lektor, az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum segédőre stb. Tanította az olasz nyelvet.

EXHORTATOROK:

BÖHM JÁNOS, evangélikus lelkész.

SALY LÁSZLÓ, a hittudományok doktora, győregyházmegyei áldozópap, kir. tud. egyetemi tanárhelyettes, pápai titkos kamarás, a budapesti központi papnevelőintézet tanulmányi felügyelője stb.

SEBESTYÉN JENŐ, református lelkész, teológiai magántanár, tábori lelkész.

TAKARÓ GÉZA, református lelkész, tábori lelkész.

A TANÁRI TESTÜLETBEN ELŐFORDULT VÁLTOZÁSOK.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter Úr 11,381 sz. a. 1915 október hó 28-án kelt rendeletével értesíti az igazgatóságot, hogy a magy. kir. honvédelmi miniszter Úr 271,344 sz. a. kelt rendeletével Dr. TOLNAY VILMOS r. tanárt a népfölkelői tényleges szolgálat alól bizonytalan időre felmenti.

102,758 sz. a. 1915 november hó 5-én 22,860 sz. a. 1916 március hó 8-án kelt rendeletekkel Dr. SZÉKELY GYÖRGY paedagogiai tanárnak háromhavi, illetve hatheti szabadságot engedélyezett és helyettesítésével az intézet igazgatóját és RADÁK OLGA, intézetünkhöz szolgálat-tételre berendelt képzőintézeti segédtanítónőt bízta meg.

137,338 sz. a. 1915 dec. hó 3-án kelt rendelettel Dr. HORGER ANTAL polg. isk. tanítónőképző-intézeti rendes tanárnak csapatszolgálatra való bevonulása következtében a magyar nyelvészeti órák ellátásával Dr. SEBESTYÉN IRÉN okl. képzőintézeti tanárt bízta meg.

48,529 sz. a. 1916 május hó 8-án kelt rendelettel RADÁK OLGA okl. képzőintézeti tanárt, megbízott nevelőnőt elemi népiskolai tanítónő-képzőintézeti segédtanítónővé kinevezi és szolgálattételre az áll. Erzsébet Nőiskolához rendeli.

SEBESTYÉN JENŐ, református lelkész, tábori lelkész, exhortátor az iskolai év második felében, nagymérvű elfoglaltsága miatt nem folytathatta munkáját. Két és egy félévig volt lelkes vezetője református leányaink lelki életének. E helyen is hálás köszönetet mondunk eredményes munkájáért és intézetünk iránt tanúsított jóindulatáért.

2. AZ ORSZÁGOS FELSŐ NÉP- ÉS POLGÁRI ISKOLAI TANÍTÓNŐVIZSGÁLÓ-BIZOTTSÁG

ELNÖKE:

Dr. SZINNYEI JÓZSEF, egyetemi ny. r. tanár.

ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE:

BERTA ILONA, igazgató.

TAGJAI:

Dr. BEREZS SÁNDOR a történelemre, köz- és magánjogra.

BERTA ILONA a mennyiség-természettudományi szakcsoporton a magyar nyelvre és irodalomra.

BLASKOVICH IZABELLA a francia nyelvre (1 évre).

CSEMEZ JÓZSEF a természettanra.

JACZKÓNE Dr. DAPSY ALICE a francia nyelvre és irodalomra.

EBERHARDNE JAUSZ JOZEFIN, fels. leányisk. tanítónő a kézi-munka elméletére és gyakorlatára.

Dr. ENTZ GÉZA az állattanra, növénytanra és embertanra.

Dr. ERŐDI BÉLA, udv. tanácsos, tankerületi főigazgató az olasz nyelv és irodalomra.

HERZFELD VIKTOR, zeneakadémiai r. tanár az énekekre, zeneelméletre és hangszerzenére.

HOLLÓS KÁROLY a rajzra.

Dr. HORGER ANTAL a magyar nyelvészetre és a mennyiség-természettudományi szakcsoporton a német nyelvkészség vizsgálatára.

POGÁNY IDUNA a kereskedelmi és politikai számtanra, valamint a tornászat gyakorlatára és elméletére.

POPOVICS IVÁN, keleti kereskedelmi akadémiai tanár, a szerb (horvát) nyelvre.

Dr. PRINZ GYULA a földrajzra.

Dr. PRIVORSZKY ALAJOS a mennyiségtanra.

Dr. SEBESTYÉN IRÉN a magyar nyelvészetre (1 évre).

Dr. SIEGESCU JÓZSEF, egyetemi ny. r. tanár a román nyelvre.

Dr. SOLYMOSSY SÁNDOR esztétikára, poétikára és verstanra.

Dr. SZÉKELY GYÖRGY filozófiára és pedagógiára.

TOCSEK ILONA a német nyelv- és irodalomra.

Dr. TOLNAI VILMOS a magyar irodalomra.

Dr. VÁSONY LAJOS a kémiára, ásványtanra és földtanra.

Dr. YOLLAND ARTUR, egyetemi ny. r. tanár az angol nyelvre és irodalomra.

3. AZ ORSZÁGOS M. KIR. NŐI KÉZIMUNKATANÍTÓNŐ- VIZSGÁLÓ-BIZOTTSÁG.

ELNÖKE:

Dr. SZINNYEI JÓZSEF, egyetemi ny. r. tanár.

ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE:

BERTA ILONA, az áll. Erzsébet Nőiskola igazgatója.

MÁSODIK ALELNÖKE:

SEBESTYÉNNÉ STETINA ILONA, az áll. Nőipariskola igazgatója.

TAGJAI:

Dr. CZAKÓ ELEMÉR, az Iparművészeti Iskola igazgatója.

EBERHARDNÉ JAUSZ JOZEFIN, felsőbb leányiskolai tanítónő.

HAVRANEK FERENC, a Képzőművészeti Főiskola tanára.

LÉPESNÉ BAUER IRÉN, II. ker. áll. elemi tanítónőképző-intézeti tanítónő.

Dr. PÉCSY BÉLÁNÉ, VI. ker. állami felsőbb leányiskolai tanítónő.

DÖRFLER JANKA, áll. nőipariskolai tanítónő.

DUHA MELANIA, áll. nőipariskolai tanítónő.

LOSZKOT ÖDÖNNÉ, áll. nőipariskolai tanítónő.

PILLER ERZSÉBET, áll. nőipariskolai tanítónő.

TSCHIRTSCHNÉ TÖRÖK ERZSÉBET, áll. nőipariskolai tanítónő.

*

A polgári isk. kézimunkatanítónők képesítésének új szabályzata (61071/1914 júl. 14) szerint az 1915—16. isk. évben voltak először vizsgálatok. 1915 szeptember havában tartottuk az első alapvizsgát vizsgálatra bocsájtott 14 jelölt. 1916 június havában már első és második alapvizsgálat volt, vizsgázott 26, illetőleg 16 jelölt. Képesítő vizsgálatok az új szabályzat szerint csak 1917 június havában lesznek a régi szabályzat értelmében pedig most 1916 június havában nyertek utoljára oklevelet a polg. isk. kézimunkatanító-jelöltek. A jövőben a kézimunkatanítónői oklevelet csak a csak a rajztanítónői oklevéllel együtt lehet elnyerni s csak azoknak, akik az áll. Nőipariskolát és Képzőművészeti Főiskolát 4 évig ténylegesen látogatják. Magánuton tehát a kézimunka és rajztanítónői oklevelet megszerezni nem lehet.

4. A NÖVENDÉKEK.

A) NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI SZAKCSOPORT.

I. évfolyam.

1. Baló Viola	16. Laky Mária
2. Behyna Margit	17. Lóránth Erzsébet
3. Bulyovszky Erzsébet	18. Medgyesi Mária
4. Csiky Erzsébet	19. Nagy Gabriella
5. Csizmadia Leona	20. Ötvös Irén
6. Csongor Margit	21. Pogány Erzsébet
7. Dömötöi Mária	22. Ruisz Márta
8. Elekes Magdolna	23. Sajó Lujza
9. Fekete Livia	24. Siménfalvy Klementina
10. Hazay Katalin	25. Sulutin Flavia
11. Homma Jolán	26. Szattler Hedvig
12. Kardos Anna (kimaradt)	27. Tomassovits Mária
13. Keresztesy Izabella	28. Tusa Eszter
14. Kovács Ida (kimaradt)	29. Weismann Julia (kimaradt)
15. Kőrösi Edit	30. Zoványi Anna

II. évfolyam.

1. Almássy Alice	16. Kirchner Ilona
2. Árkosz Livia	17. Kovács Julia
3. Bajnovits Gizella	18. Kristóffy Olga
4. Balsay Klára	19. Lyachovics Gabriella
5. Barra Mária	20. Miskolczy Gizella
6. Behyna Erzsébet	21. Nagy Emma
7. Bölöni Berta	22. Pap Julianna
8. Dalotti Adrienne	23. Pribis Mária
9. Dános Mária	24. Sámi Erzsébet
10. Géfin Janka	25. Székely Irén
11. Halász Edith	26. Székelyi Irén
12. Halmay Mária	27. Tagányi Erzsébet
13. Herczeg Elza	28. Vajda Irén
14. Jakucs Piroska	29. Világhy Michaela
15. Juhász Margit	30. Wenk Margit

III. évfolyam.

*1. Bartholomaidesz Ilona	*15. Nagy Gabriella
*2. Bolgár Mária	*16. Oravetz Angéla
*3. Csernátony Janka	*17. Oravetz Emilia
*4. Csiky Anna	*18. Paku Ilona
*5. Dégay Olga	*19. Pimper Erzsébet
*6. Esztegár Mária	*20. Rázga Olga
*7. Firtos Etelka	*21. Schmidt Emma
*8. Huzják Erzsébet	*22. Schuller Paula
*9. Kárpáti Margit	*23. Szabó Margit
*10. Kellner Márta	*24. Székely Szilárdka
*11. Küzdy Ilona	*25. Szüts Irén
*12. Lorenz Margit	*26. Ujjady Rozália
*13. Maksay Mária	*27. Weinrich Margit
*14. Mika Ilona	*28. Welther Jozefin

B) MENNYISÉG- ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKCSOPORT.

I. évfolyam.

1. Beke Irén	16. Matos Ilona
2. Csató Anna	17. Morandini Mária
3. Csighy Margit	18. Nagy Margit
4. Deák Helén	19. Nánay Mária
5. Domé Mária	20. Oszvald Margit
6. Dutkay Rozália	21. Pecsornik Paula
7. Dvorzák Ida	22. Somlyó Margit
8. Feczko Irén	23. Szalay Mária
9. Frey Mária	24. Szerelemhegyi Erzsébet
10. Greszler Gizella	25. Szutórisz Margit
11. Gyulay Erzsébet	26. Takáts Margit
12. Horák Irén	27. Tósa Róza
13. Jóskay Ilona	28. Wabrosch Jolán (kimaradt)
14. Kaszap Margit	29. Wildt Ilona
15. Künzl Adrienne (kimaradt)	30. Zabulik Róza

Jegyzet: A csillag-jelzés magyarázatát lásd a 29. lapon.

II. évfolyam.

1. Balogh Irén	16 Mérey Margit
2. Bellóny Erzsébet	17. Moór Lenke
3. Biró Erzsébet	18. Patay Ildikó
4. Csányi Ilona	19. Pausch Irén
5. Csonka Erzsébet	20. Pál Erzsébet
7. Dettrich Margit	21. Rapcsák Gabriella
6. Dimitrievity Draginya	22. Rácz Ilona
8. Dobi Ida	23. Révész Erzsébet
9. Fialka Margit	24. Riesz Janka
10. Gaál Amália	25. Schmidt Sarolta
11. Gáll Jolán Beatrix	26. Spányi Margit
12. Grósz Ilona	27. Szlammer Ilona
13. Kisantal Mária	28. Tikos Magdolna
14. Kiss Aranka	29. Ujvári Gabriella
15. Kiss Ilona	30. Vass Mária

III. évfolyam.

*1. Beleznay Anna	*16. Lakenbacher Mária
*2. Bottyán Erzsébet	*17. Loisch Ilona
*3. Chikán Olga	*18. Mattyasovszky Brigitta
*4. Cinkovszky Kornélia	*19. Mezey Sarolta
*5. Csáky Pálma	*20. Miklóssy Ilona
*6. Dalmartello Daria	*21. Németh Irma
*7. Derzsi Irén	*22. Pilisy Viola
*8. Dózsa Antónia	*23. Rettégi Sarolta
*9. Emmerling Edit	*24. Rozinski Lujza
*10. Fráter Margit	*25. Stillmungsuz Mária
*11. Hronyecz Margit	*26. Széky Krisztina
*12. Kémeri Matild	*27. Szimits Boszilyka
*13. Kondorossy Izabella	*28. Teőke Margit
*14. Kostyál Mária	*29. Tóth Szeréna
*15. Köhler Mária	*30. Wagner Janka

Jegyzet: a csillag-jelzés magyarázatát lásd a 29. lapon.

5. KIMUTATÁS A POLG. ISK. TANÍTÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET NÖVENDEKEIRŐL.

A) LÉTSZÁM SZERINT.

Szakcsoport és évfolyam	A hallgatók száma		Kimaradt	Jegyzet
	az év elején	az év végén		
Nyelv- és történettudományi szakcsoport				
I. osztály	30	27	3	
II. osztály	30	30	—	
III. osztály	28	28	—	
Összesen	88	85	3	
Mennyiség- és természettud. szakcsoport				
I. osztály	30	28	2	
II. osztály	30	30	—	
III. osztály	30	30	—	
Összesen	92	90	2	
Összesen	178	173	5	

B) VALLÁS ÉS ANYANYELV SZERINT.

Évfolyam	Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. keleti	Reform.	Ág. ev.	Unitár.	Izraelita	Magyar	Német	Román	Rutén	Szerb	Olasz
I. } A	21	1	—	3	2	—	—	26	—	1	—	—	—
	18	3	—	4	3	—	—	26	1	1	—	—	—
II. } A	14	1	1	10	2	2	—	28	1	—	1	—	—
	16	1	1	5	6	—	1	29	—	—	—	1	—
III. } A	15	—	—	5	6	1	1	26	2	—	—	—	—
	19	—	1	6	3	1	—	28	—	—	—	1	1
Összesen .	103	6	3	33	22	4	2	163	4	2	1	2	1

C) AZ INTÉZETBEN ÉLVEZETT KEDVEZMÉNY SZERINT.

Évfolyam	Bennlakók				Bejárók			Összes létszám
	Ingyen	310 K tartás-díjjal	620 K tartás-díjjal	Összesen	Ingyenes déli étkezéssel	Segély nélkül	Összesen	
I. } A	2	9	—	11	11	5	16	27
	2	9	4	15	13	—	13	28
II. } A	6	12	—	18	12	—	12	30
	5	8	—	13	13	4	19	30
III. } A	12	5	—	17	11	—	11	28
	10	7	—	17	13	—	13	30
Összesen	37	50	4	91	73	9	84	173

Bésán-ösztöndíjat élveztek:

1. Dvorzák Ida	200 K
2. Emmerling Edit	200 „
3. Medgyesi Mária	200 „
4. Nagy Margit	200 „
5. Pap Julia	300 „
6. Kiss Ilona	400 „
7. Beleznay Anna	600 „
8. Pimper Erzsébet	600 „
9. Riesz Janka	600 „

Összesen 3300 K

Jövedéki bírság-alapból ösztöndíjban részesültek:

1. Kisantal Mária	300 K
2. Fráter Margit	300 „

Összesen 600 K

6. A KÉPESÍTŐ VIZSGÁLATOK SORRENDJE:

Nap	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati	Próbatanítás
máj. 15.	Pedagógiai dolg. A) szakcsoport 28 rendes tanuló.			
máj. 16.	Pedagógiai dolg. B) szakcsoport 30 rendes tanuló.			
máj. 22 23. 24.				A) szakcsoport 28 rendes tanuló.
máj. 25. 26. 27.				B) szakcsoport rendes tanuló. Torna szakcsoport 46 rendes tanuló
jún. 2.	Magyar szakdolgozat 28 rendes tanuló.			
	Matematika szakdolg. 30 rend., 1 magántanuló.			
jún. 3.	Német szakdolgozat 8 rend., 1 magántanuló.			
	Keresk. és polt. számt. 30 rendes tanuló.			
jún. 5.	Magyar szakdolgozat 8 magántanuló.	A) szakcsoport. II. kép. 28 rendes tanuló.		
jún. 6.		A) szakcs. I. és II. kép 10+8 magántanuló	I. Gyak. kézimunka 12 jelölt. II. Diszitményi rajz 12 jelölt	
jún. 7.	Paedagogiai dolg. A) szakcsoport 9 magántanuló	B) szakcsoport. II. kép. 30 rend., 1 magántan.	I. Gyak. kézimunka 13 jelölt II. Diszitményi rajz 12 jelölt	
jún. 8.	Paedagogiai dolg. B) szakcsoport. 1 magántan. Olasz és szerb szakdolg. 2 rendes tanuló.	A) szakcsoport. I. kép. 30 rendes tanuló.	Gyak. kézimunka 12 jelölt	
jún. 9.		B) szakcsoport. I. kép. 32 rend., 2 magántan.	II. Diszitményi rajz 15 jelölt. Kézimunka szakcsoport I. alap- vizsga 26 jelölt	
jún. 10.		B) szakcsoport. I. kép.	Kézimunka szakcsoport I. alapvizsga 26 jelölt	A) és B) szakcsoport magántanulók.
jún. 13.	Nyelvmesternő, és honosító 6 jelölt.	Torna, szóbeli és gyakorlati, 46 rendes tanuló.	Kézimunka szakcsoport. I. alapvizsga 26 jelölt	
jún. 14.		Kézimunkatanítónők, nő- iparisiskolai növendékek, francia nyelvmesternők, honosítók 19+1+2 jelölt.	Kézi munkaszakcsoport. II. alapvizsga 16 jelölt	
jún. 15.	Nyelvmesternő, hono- sító és kézimunka tanítónők paed. dolg.	Kézimunkatanítónők (rajz képzői növendé- kek) 21 jelölt.	Kézi munkaszakcsoport II. alapvizsga 16 jelölt	
jún. 16.	Paedagogiai dolg. Rajz szakcsoport. 21 jelölt	Kézimunka szakcsoport. II. alapvizsga 16 jelölt		
jún. 17.				Nyelvmesternők Kézimunkatanítás.
jún. 19.				Kézimunkatanítás.

7. KIMUTATÁS A KÉPESÍTŐ VIZSGÁLATOKRÓL

az 1915–16. iskolai évben.

Szeptember havában:

A nyelv- és történettudományi szakcsoportból II. képesítőt tett 1 magántanuló.

I. képesítőt tett 3 magántanuló.

Javító I. képesítőt tett 2 magántanuló.

Kézimunka-oklevelet nyert 1 magántanuló.

Francia nyelv-mesternői vizsgát tett 2 magántanuló, 1 oklevelet nyert.

Francia nyelv-mesternői oklevele honosított 1 magántanulónak.

Június havában:

A nyelv- és történettudományi szakcsoportból II. képesítőt tett és oklevelet nyert 28 rendes és 9 magántanuló. Összesen 37.

I. képesítőt tett 30 rendes és 10 magántanuló. Összesen 40.

A mennyiség- és természettudományi szakcsoportból:

II. képesítőt tett és oklevelet nyert 30 rendes- és 1 magántanuló.

Összesen 31.

I. képesítőt tett 30 rendes és 2 magántanuló. Összesen 32.

Tornatanítónői oklevelet nyert 46 rendes tanuló.

Kézimunkatanítói oklevelet nyert 39 magántanuló.

Francia nyelv-mesternői oklevelet nyert 1 magántanuló.

Olasz nyelvkészségi vizsgát tett 1 rendes tanuló.

Szerb nyelvkészségi vizsgát tett 1 rendes tanuló.

Külföldi kézimunkatanítónői oklevele honosított 1 magántanulónak.

Az 1914-ben kelt szabályzat szerint:

Kézimunka I. alapvizsgát tett 26 jelölt,

Kézimunka II. alapvizsgát tett 16 jelölt.

8. POLGÁRI ISKOLAI TANÍTÓNŐI OKLEVELET NYERTEK NÉVSZERINT:

1. A nyelv- és történettudományi szakcsoport III. évfolyamának rendes növendékei (lásd a 23. lapon), valamint a következő magántanulók: 1. Dóczy Ilona, 2. Horváth Gabriella, 3. Moskovits Gizella, 4. Ludvikné Török Olga, 5. Lukácsné Fodor Etelka, 6. Rakuscsinecz Ilona, 7. Szalay Margit, 8. Szegfi Erzsébet, 9. Zorzi Amália.

2. A mennyiség- és természettudományi szakcsoport III. évfolyamának rendes növendékei (lásd a 24. lapon) és Kootzné Kuales Elza magántanuló.

3. Tornatanítónői oklevelet nyertek a III. évfolyam rendes növendékei közül a csillaggal jelöltek (lásd a 23. és 24. lapon).

4. Kézimunkatanítónői oklevelet nyertek: Borosnyay Jolán, Dapsy Klementina, Krizsó Anna, Szabó Julia, Tötössy Edit működő polg. isk. tanítónők. Alexander Ágnes, Bacher Róza, Baranyay Erzsébet, Bárdos Jolán, Bielitz Margit, Edelmann Alice, Esty Magda, Füstös Ida, Gábor Krisztina, Hatos Kornélia, Havranek Julia, Herkner Szidónia, Ilosvay Katalin, Kaszás Rozália, Kubányi Olga, Liber Margit, Paulovits Magdolna, Preuss Mária, Raidl Ida, Walter Edit, Weyde Gizella, a Képzőművészeti Főiskola és áll. Nőipariskola növendékei. Balogh Amália, Bodonyi Mária, Boros Erzsébet, Horváth Irén, Joós Ibolya, Kossin Matild, Gráf Irén, Laucsek Irén, Sarló Józsa, Sebeők Ilona, Sebeők Rózsa, Szallár Erzsébet, Szkotniczky Margit, Vízota Irma az áll. Nőipariskola növendékei. Külföldi kézimunka-oklevele honosított Kremmer Máriának.

Francia nyelvmesternői oklevelet nyert Kárpáti Pia Mária és Losonszky Sarolta.

II. A GYAKORLÓ FELSŐBB LEÁNYISKOLAI NEVELŐINTÉZET

1. A TANÁRI TESTÜLET.

BERTA ILONA igazgató.

BALOGH ZSÓFIA, okleveles német nyelvmesternő. Bentlakó rendes tanítónő. Tanította a német társalgást a felsőbb leányiskola I., II., III. és IV. osztályaiban és nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 23.

BOCK IDA, okleveles polgári iskolai tanítónőt, bejáró rendes tanítónőt 80,834/1914. sz. a. kelt miniszteri rendelet további intézkedésig a cinkotai egyesületi polg. leányiskola igazgatói teendők végezésével bízta meg. Szolgálati éveinek száma 21, az Erzsébet Nőiskolánál 19.

EBERHARDNÉ JAUSZ JOZEFIN, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a kézimunkát a felsőbb leányiskola III., IV., V. és VI. osztályaiban, a német nyelvet a felsőbb leányiskola I., IV., V. és VI. osztályaiban. A Képzőművészeti Főiskola IV. éves tanítónőjelöltjeinek kézimunkatanításait és módszertani oktatását vezette. A kézimunkaszertár őre. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 24.

ERŐSS ILONA, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a számtant a felsőbb leányiskola II., III. és IV. osztályaiban, az ásványtant a II. osztályban, a vegytant a III. osztályban, a csillagászati földrajzot és háztartástant a IV. osztályban. A VI. osztály főnöke. Utasítást adott a polgári iskolai tanítónőképző III. B) évf. növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. Szolgálati éveinek száma 36, az Erzsébet Nőiskolánál 10.

Dr. JACZKÓNÉ DAPSY ALICE, okleveles középiskolai tanár, bölcsészettudományok kandidátusa, segédtanítónő. Tanította a francia nyelvet a felsőbb leányiskola II—VI. osztályainak haladó csoportjában, továbbá a polgári iskolai tanítónőképzőben és az Apponyi-kollégiumban. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 3.

NAGY VILMA, okleveles polgári iskolai tanítónő, bentlakó segéd-tanítónő. Tanította a német nyelvet a felsőbb leányiskola II. és III. osztályaiban és nevelőnői teendőket végzett. Az ifjúsági könyvtár őre. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 3.

RAVASZNÉ DÚZS ERZSÉBET, okl. polg. isk. tanítónő, végezte a képezdei tanárképző továbbképző (kétéves) tanfolyamot, szolgáltat-tételre berendelt képezdei bejáró tanár. Tanította a magyar nyelvet a felsőbb leányiskola IV. és VI. osztályaiban, a földrajzot az I., II., III. osztályokban és a kézimunkát az I., II. osztályokban. Utasítást adott a polgári iskolai tanítónőképző III. A) évfolyamú növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. A IV. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma 14, az Erzsébet Nőiskolánál 2.

SEIDL EMMA, okl. középiskolai tanár, bejáró rendes tanítónő. Tanította a rajzot a felsőbb leányiskola II—VI. osztályaiban, a szépírást a II. és III. osztályban. Szolgálati éveinek száma 3, az Erzsébet Nőiskolánál 2.

Dr. STEINECKERNE MOCSÁRY MALVIN, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a magyar nyelvet, a felsőbb leányiskola I. és II. osztályaiban, a történelmet a VI. osztályban és a testgyakorlást a II., IV. és V. osztályokban. Utasítást adott a polgári iskolai tanítónőképző III. A) és B) évfolyam növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. A II. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma 14, az Erzsébet Nőiskolánál 3.

SZARVASSY MARGIT, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a természetrajzot a felsőbb leányiskola I., V. és VI. osztályaiban, a geometriai rajzot az I., a szépírást az I. és a mennyiségtant a V. osztályban. Utasítást adott a polg. isk. tanítónő-képző III. B) évf. növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. Szolgálati éveinek száma 36, az Erzsébet Nőiskolánál 26.

TAVASSY MÁRIA, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a magyar nyelvet a felsőbb leányiskola III. és V. osztályaiban és a történelmet a II., III., IV. és V. osztályokban. A III. osztály

főnöke. Utasítást adott a polg. isk. tanítónőképző III. A) évf. növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. Szolgálati éveinek száma 39, az Erzsébet Nőiskolánál 36.

TORDAY GRAIL ERZSÉBET (L. polg. iskolai tanítónőképző.) Tanította a szavalást a felsőbb leányiskola III—VI. osztályaiban. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 19.

ULREICH VILMA, okleveles polgári iskolai tanítónő, végezte a képezdei tanárképző továbbképző (2 éves) tanfolyamot. Bejáró rendes tanítónő. Tanította a német nyelvet a felsőbb leányiskola mind a hat osztályában, 7 csoportban. Utasítást adott a polg. iskolai tanítónőképző III. A) osztályú növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. Az V. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 15.

ZÁVODSZKY MARGIT, okleveles polgári iskolai tanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította a számtant a felsőbb leányiskola I. és VI. osztályaiban, a természettant az V. és VI. osztályokban és a testgyakorlást a I., III. és VI. osztályokban. Utasítást adott a polgári iskolai tanítónőképző III. A) és B) évfolyam növendékeinek a gyakorlati tanításokhoz. Az I. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 9.

DULCZ IRMA, a Nemzeti Zenedében képesített zenetanítónő, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 23.

ERKEL ILONA, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 13.

GROSSCHMID MARGIT, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 31.

GUTHEIL DÓRA, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 18.

HÁRY VILMA, a Nemzeti Zenedében képesített okl. zenetanítónő, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 25.

KONCZ ERZSÉBET, az Országos Magyar Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma 20, az Erzsébet Nőiskolánál 2.

MALOMHEGYI MARGIT, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okleveles zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 19.

ODOR VILMA, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okleveles zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 32.

POSONYINÉ TASSY EMMA, az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián képesített okleveles zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 24.

RAISZNÉ TURCSÁNYI OLGA, a Nemzeti Zenedében képesített okleveles zenetanítónő, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 4.

Özv. SIMONYI JÁNOSNÉ, megbízott zongaratanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 26.

SZERDAHÉLYI JULIA, a Nemzeti Zenedében képesített okl. énektanítónő, bejáró rendes tanítónő. Tanította az éneket a felsőbb leányiskola 6 osztályában heti 8 és zongorát heti 16 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 31.

TAMÁSSY NÉ GÁLL ANNA, az Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró rendes tanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 32.

Dr. TOMPÓ JÓZSEFNÉ, az Országos Magy. Kir. Zeneakadémián képesített okl. zenetanár, bejáró segédtanítónő. Zenét tanított heti 24 órában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 4.

NYELVMESTERNÖK:

GUEST JANE ELSIE, angol nyelvmesternő, megbízott óraadó, tanította az angol nyelvet a felsőbb leányiskola III—VI. osztályaiban, a haladók csoportjában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 5.

LINDENMAYER ANTÓNIA, okl. tanítónőképző-intézeti tanár, fővárosi tanítónő, az intézetnél megbízott óraadó. Tanította az angol nyelvet a felsőbb leányiskola III—VI. osztályaiban, a kezdők csoportjában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 7.

HITOKTATÓK:

BIKAR RADIVOJ, görög-keleti vallástanár.

KEMÉNY LAJOS, ág. ev. vallástanár.

KRAJNYÁK GÁBOR, görög kath. vallástanár.
KRYWALD OTTÓ, római kath. vallástanár.
Dr. KRIESHABER BÉLA, izraelita vallástanár.
LAKY DÁNIEL, református vallástanár.

NEVELŐNŐK:

BAKÁCS MÁRIA, okl. tanítónőképző-intézeti tanár, megbízott nevelőnő. Nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál félév.

DWORAK IRMA, okl. polgári iskolai tanítónő, kinevezett nevelőnő. Nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 4.

EGAN ILONA, okl. polgári iskolai tanítónő, kinevezett nevelőnő. Nevelőnői teendőket végzett, segédkezett a számadások vezetésében. Szolgálati éveinek száma 5, az Erzsébet Nőiskolánál 4.

HEINBACH EMMY, megbízott német nevelőnő. Nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 18.

HILEBRANT GIZELLA, okl. polgári iskolai tanítónő, kinevezett nevelőnő. Nevelőnői teendőket végzett. Tanította a francia nyelvet a felsőbb leányiskola III., IV., V. és VI. osztályaiban, a kezdők csoportjában. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 18.

KRIZSÓ ANNA, okleveles polg. isk. tanítónő, kinevezett nevelőnő. Szolgálati tevékenységeire az irodába osztatott be. Segédkezett a vizsgálobizottság írásbeli és számadási ügyeinek intézésében. Szolgálati éveinek száma 6, az Erzsébet Nőiskolánál 5.

LEHNY MÁRIA, megbízott francia nevelőnő. Tanította a francia társalgást a felsőbb leányiskola III. és IV. osztályaiban. Nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 12.

OTT VILMA, megbízott nevelőnő. A bentlakó növendékek ruházati szükségleteinek beszerzője és gondozója. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 27.

SZENTILLAY RÓZA, okl. francia nyelvmesternő, kinevezett nevelőnő. Tanította a francia nyelvet a felsőbb leányiskola II. és IV. osztályaiban, a kezdők csoportjában és a francia társalgást az I. és II. osztályokban. Nevelőnői teendőket végzett. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 16.

*

LIPTHAY OLGA, okleveles középiskolai tanár. Irodai teendőkkel volt megbízva. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 3.

Dr. FARKAS ELEMÉR, az intézet orvosa, egyszersmind az egészség-tan tanára a felsőbb leányiskola IV. osztályában. Szolgálati éveinek száma 17, az Erzsébet Nőiskolánál 12.

Özv. FRAENKEL FERENCNÉ, okl. polg. iskolai rajztanítónő, az az intézet kinevezett gazdasszonya. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 36.

Özv. PAKÁN LAJOSNÉ, házfelügyelő. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 14.

VOZÁB ÁGNES, betegfelügyelő. Szolgálati éveinek száma az Erzsébet Nőiskolánál 25.

A TANÁRI TESTÜLETBEN ELŐFORDULT VÁLTOZÁSOK.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 99,989. sz. a. 1915 szept. hó 24-én kelt rendeletével Dr. STEINECKERNÉ MOCSÁRY MALVIN r. tanítónő részére 6 heti szabadságot engedélyez és helyettesítésével NAGY VILMA segédtanítónőt bizza meg.

108,563. sz. a. 1915 október hó 14-én és

153,182. sz. a. 1916 január hó 12-én kelt rendeletekkel RAVASZ ÁRPÁDNÉ r. tanítónő részére hat-, illetve négyheti szabadságot engedélyez oly módon, hogy óráit az igazgató és a tanári testület tagjai látják el.

9052. sz. a. 1916 január 26-án kelt rendelettel DR. SEBESTYÉN IRÉN okl. képzőintézeti tanár, megbízott nevelőnőnek nevelőnői állásáról való lemondását tudomásul veszi.

9053. sz. a. 1916 január hó 26-án kelt rendelettel BAKÁTS MÁRIA okl. tanítónőképzőintézeti tanárt nevelőnői teendők ellátásával bizza meg.

17,847. sz. a. 1916 február 16-án kelt rendelettel DR. JACZKÓ PÁLNÉ, DR. DAPSY ALICE segédtanítónő részére háromhavi szabadságot engedélyez és helyettesítésével BLASKOVICH IZABELLA okl. középiskolai tanárt bizza meg.

23,709. sz. a. 1916 március hó 1-én kelt rendelettel KATÓNÉ szül. SZÖLLÖSY IDA szegedi felsőbb leányiskolai tanítónőt ideiglenes szolgálattételre intézetünkhöz rendeli, aki azonban egyheti működés után betegség miatt szabadságért folyamodott.

2. A NÖVENDEKEK.

I. osztály.

1. Balázs Gizella	17. Nagy Ilona
2. Czyzewszky Márta	18. Nemes Jolán
3. Deutsch Edit	19. Nemes Klára
4. báró Duka Mária	20. Papp Gizella
5. Gomperz Magda	21. Papp Julianna
6. Halász Ilona betegség miatt vizsgát nem tett	22. Papp Ragány Dalma
7. Jász Lenke	23. Peterdy Ilona
8. Karsai Erzsébet betegség miatt vizsgát nem tett	24. Pressler Katalin
9. Kecskeméthy Klotild	25. Schuler Gizella
10. báró Kemény Johanna	26. Stenczer Franciska
11. Marcsek Elza	27. Szűcs Irén
12. Miltényi Irén	28. Tar Mária
13. Misley Margit	29. Tóth Margit
14. Mocsáry Gizella	30. Tetétleny Mária betegség miatt vizsgát nem tett
15. Montag Magda	31. Weisz Klára
16. Munk Lilly	32. Weisz Stefánia

- Magántanulók:**
1. Huber Márta	4. báró Kétly Klára
2. gróf Károlyi Consueló	5. László Mária
3. gróf Károlyi Klára	6. Matern Katalin

II. osztály.

1. Aczél Blanka	13. Koncz Mariska
2. Babó Klára	14. Mattyasovszky Magda
3. Brausil Stefánia	15. Neumann Erzsébet
4. Büttner Lucia	16. Osváth Klára
5. Egyed Jolán	17. Pajor Edit Magda
6. Fabritzky Erzsébet	18. Parlagi Klotild
7. Fink Margit	19. Parlagi Magda
8. Gerber Erzsébet	20. Posonyi Stefánia
9. Géczy Livia	21. Sebestyén Erzsébet
10. Hanauer Ilona	22. Szabó Margit betegség miatt kimaradt
11. Hegedűs Dóra	23. Szombathelyi Etelka
12. báró Horváth Mária	24. Vásárhelyi Ilona
	25. Zilahy Sarolta

- Magántanulók:**
1. Koch Edit	3. Saxlehner Erzsébet
2. Matern Katalin	4. Saxlehner Mária

III. osztály.

1. Ambrus Irén	16. Koch Magda
2. Bajkay Georgina	17. Komjáthy Lenke
3. Barkáts Matild	18. Kondor Abigél
4. Bossányi Ilona	19. Krepuska Zsuzsánna
5. Bruchsteiner Erzsébet	20. Munk Rózsa
6. Czyzewszky Margit	21. Nadányi Ágnes
7. Furiherr Magda	22. Nádas Klára
8. Halász Johanna	23. Papp Erzsébet
9. Hellebronth Ilona	24. Papp-Ragány Magda
10. Hertelendy Erzsébet	25. Pásztor Borbála
11. Ignótus Veigelsberg Sarolta	26. Roediger Margit
12. Istók Irén	27. Sélley Ilona
13. Jurenák Irén Katalin	28. Spilka Margit
14. Kecskeméthy Erzsébet	29. Szilágyi Emma
15. Király Mária	30. Vásony Sarolta

Magántanuló: 1. Horváth Klára

IV. osztály.

1. Adolf Mária	14. Karsai Irma Olga
2. Bermann Johanna	15. Katona Gizella
3. Bukovszky Andrea	16. Koczovszky Elza
4. Buzás Adél	17. Koós Éva
5. Chernel (Paulina) Mária	18. Kovács Margit
6. Dékány Marietta	19. Lovass Angéla
7. Fiala Erzsébet	20. Nagy Aranka
8. Hanke Kamilla	21. Nádas Lili
9. Hertelendy Ilona	22. Orbán Márta
10. Hoffenreich Teréz	23. Szász Klára betegség miatt vizsgát nem tett
11. Holló Klára	24. Szmrecsányi Marianna
12. Kaizler Sarolta	25. Stankovits Györgyi
13. Kandó Sarolta	26. Szurmay Blanka

24. Tahy Márta

Magántanulók: 1. Grünwald Valéria 2. Körmendy Márta

V. osztály.

1. Bálint Magda betegség miatt kimaradt	4. Csapláros Erzsébet
2. Bernáth Izabella	5. Dávid Erzsébet
3. Chernel Erzsébet	6. Elek Magda

7. Fischer Klára	22. Porges Aranka
8. Frankl Márta	23. Scholz Margit
9. Garami Olga	24. Schwarz Lilly
10. Geszti Katalin	25. Svarcz Gabriella
11. Helle Katalin	26. Szalka Dorottya
12. Hints Anna	27. Szamota Olga
13. Holitscher Ágnes	28. Szenthe Irma
14. Lovik Gizella	29. Szép Ida betegség miatt vizsgát nem tett
15. Masirevich Erzsébet	30. Szűcs Ilona
16. Mattyasovszky Klára	31. Tahy Gizella
17. Murakeözy Etelka	32. báró Tornyay-Schossberger Magda
18. Oravik Dalma	33. Úrhegyi Márta
19. Papp Klára	34. Vásárhelyi Borbála
20. Pálffy Magda	35. Vásárhelyi Margit
21. Pick Klára	
	36. Wolff Mária

Magántanulók: 1. Bálint Magda 3. Kohn Anna
2. Gáll Mária Etel

VI. osztály.

1. Ambrus Aranka	14. Márkly Izabella
2. Baska Magda	15. Nadányi Olga
3. Bay Etelka betegség miatt kimaradt	16. Papp Jolán
4. Braun Margit	17. Papp Zsuzsánna
5. báró Duka Karola	18. Paris Anette
6. Gyöngyössy Dalma	19. Stein Georgina
7. Harsányi Margit	20. Báró Sommaruga Fedóra (betegség miatt kimaradt)
8. Holitscher Klára	21. Szűts Mária
9. Jeszenszky Katalin	22. Tolnai Gizella
10. Jovanovics Vilma	23. báró Tornyai-Schossberger Erzsébet
11. Kaizler Andrea	24. Ullmann Mairanne
12. Karlovitz Ilona	
13. Kerekes Anna	

Magántanuló: gróf Apponyi Mária

3. KIMUTATÁS A GYAKORLÓ FELSŐBB LEÁNYISKOLA NÖVENDEKEIRŐL.

A) LÉTSZÁM, VALLÁS ÉS ANYANYELV SZERINT.

Osztály	A tanulók száma	Vallás szerint						Anyanyelv szerint						
		róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	református	ág. ev.	izraelita	magyar	német	francia	angol	horvát	Betegség miatt nem vizsgázott	Kimaradt
I.	32	17	1	—	7	1	6	32	—	—	—	—	3	—
II.	25	16	—	—	1	4	4	24	—	—	—	1	—	1
III.	30	17	1	—	6	1	5	29	1	—	—	—	—	—
IV.	27	11	—	—	7	4	5	26	—	—	1	—	1	—
V.	36	21	—	—	4	2	9	36	—	—	—	—	1	1
VI.	24	13	—	1	4	—	6	23	—	1	—	—	—	2
Összesen	175	95	2	1	29	12	35	170	1	1	1	1	5	4

B) A NÖVENDEKELÉLLÁTÁSA SZERINT.

Osztály	Bennlakók									Félbennlakók						Bejárók			Betegség miatt nem vizsgázott	Kimaradt	Magántanuló*	
	1400 korona	1000 korona	700 korona	500 korona	350 korona	300 korona	250 korona	200 korona	Ingyenes	Összesen	1000 korona	700 korona	500 korona	300 korona	Ingyenes	Összesen	160 korona	Összesen				Összesen
I.	3	1	4	—	1	—	—	—	5	14	9	1	2	—	5	17	1	1	32	3	—	6
II.	—	1	2	2	1	—	—	—	6	12	4	—	2	—	5	11	2	2	25	—	1	4
III.	5	1	4	—	1	—	2	—	5	18	6	—	2	—	4	12	—	—	30	—	—	1
IV.	2	1	4	—	1	—	—	—	4	12	4	—	3	—	8	15	—	—	27	1	—	2
V.	8	—	1	2	2	—	—	1	8	22	5	—	—	—	8	13	1	1	36	1	1	3
VI.	4	—	3	1	—	2	—	—	4	14	3	—	—	—	5	8	2	2	24	—	2	1
Összesen . . .	22	4	18	5	6	2	2	1	32	92	31	1	9	—	35	76	6	6	174	5	4	17

4. A VIZSGÁLATOK SORRENDJE.

Május 23-án, kedden d. u. 3 órától az összes osztályok és minden felekezet hittanvizsgálata.

Május 29-én, hétfőn d. u. 3 órától az összes osztályok torna-vizsgálata.

Május 30-án kedden d. u. $\frac{1}{2}$ 3 órától az összes osztályok zene-vizsgálata.

Május 31-én szerdán d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órától a IV. oszt. vizsgálata az összes tantárgyakból.

Május 31-én szerdán d. u. 3 órától az I. osztály vizsgálata az összes tantárgyakból.

Június 2-án pénteken d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órától az V. osztály vizsgálata az összes tantárgyakból.

Június 2-án pénteken d. u. 3 órától a II. osztály vizsgálata az összes tantárgyakból.

Június 3-án szombaton d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órától a VI. osztály vizsgálata az összes tantárgyakból.

Június 3-án szombaton d. u. 3 órától a III. osztály vizsgálata az összes tantárgyakból.

Június 1-én, csütörtök d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órakor TE DEUM. Záróünnep.

III. ELEMI TANÍTÓNŐKÉPZŐ-INTÉZETI TANÁRJELÖLTEK KOLLÉGIUMA „APPONYI-KOLLÉGIUM“

1. VEZETŐSÉG.

MINISZTERI BIZTOS:

Dr. SZINNYEI JÓZSEF egyetemi nyilv. rendes tanár stb.

IGAZGATÓ:

BERTA ILONA.

SZAKVEZETŐ TANÁROK:

PATAKI VILMOS, a budapesti VI. ker. állami elemi iskolai tanítónőképző-intézet h.-igazgatója, a didaktikai gyakorlat vezetője.

Dr. BERECS SÁNDOR, történelem és latin nyelv.

CSEMEZ JÓZSEF, fizika és német társalgás B) szakcs.

Dr. ERDÉLYI LAJOS, pedagógiumi tanár (mint dr. Horger Antal helyettese).

Dr. HORGER ANTAL, magyar nyelvészet.

Dr. IMRE SÁNDOR, pedagógiumi tanár (mint Székely György helyettese).

POGÁNY IDUNA, torna.

Dr. PRINZ GYULA, földrajz

Dr. PRIVORSZKY ALAJOS, mennyiségtan.

Dr. SZÉKELY GYÖRGY, filozófia és pedagógia.

Dr. ENTZ GÉZA, állattan és növénytan.

TOCSEK ILONA, német nyelv és irodalom, német társalgás A) szakcs.

Dr. TOLNAI VILMOS, magyar irodalom.

Dr. VÁSONY LAJOS, kémia és ásványtan.

Dr. DAPSY ALICE, francia társalgás.

GUEST JANE ELSIE, angol társalgás.

2. AZ APPONYI-KOLLÉGIUM TAGJAI.

I. ÉVFOLYAM.

Sorsz.	Név	Felvétel módja	Főtárgy	Melléktárgy
1	Csató Gabriella .	ösztöndíjas beltag	növénytan	állattan, kémia, ásványtan, fizika
2	Girtler Mária . .	ösztöndíjas beltag	magyar nyelv és irodalom	történelem, földrajz
3	Golla Valéria . .	ösztöndíjas beltag	német nyelv és irodalom	történelem, földrajz
4	Kövér Ilona . .	ösztöndíjas beltag	magyar nyelv és irodalom	földrajz, történelem
5	Öllös Sarolta . .	ösztöndíjas beltag	kémia, ásványtan	állattan, növénytan, fizika
6	Sajović Delfina .	ingyenebédés kültag	történelem	magyar földrajz
7	Varga Antónia .	segély nélküli kültag	magyar nyelv és irodalom	német nyelv és irodalom
8	Zeller Izabella .	segély nélküli kültag	matematika	fizika

II. ÉVFOLYAM.

Sorsz.	Név	Felvétel módja	Főtárgy	Melléktárgy
1	Berinde Irén . .	ösztöndíjas beltag	fizika	matematika
2	Sárkány Ilona .	ösztöndíjas beltag	történelem	magyar irodalom, földrajz
3	Szontagh Katalin	ösztöndíjas beltag	magyar nyelv és irodalom	történelem, földrajz
4	Török Mária . .	ösztöndíjas beltag	fizika	matematika

Az APPONYI-KOLLÉGIUM dr. SZINNYEI JÓZSEF egyetemi tanár, miniszteri biztos elnöklésével összesen 4 rendes értekezletet tartott, amelyeken az Apponyi - kollégium igazgatója, a vezetőtanárok és a VI. ker. áll. elemi képző igazgatóhelyettese, Pataki Vilmos, voltak jelen. Ez értekezleteken megállapították az Apponyi-kollégium tagjai heti óráinak számát az egyetemen, a vezetőtanárok elszámoltak munkájuk eredményéről és a VI. ker. állami tanítónőképző igazgatója a didaktikai képzésről. Az alelnök ismertette a kollokviumok, valamint az évi vizsgálatok eredményét.

A didaktikai képzés a 171,950/1913. szám alatt kelt magas miniszteri rendelet értelmében történt oly módon, hogy a II. éves jelöltek az I. félévben szeptember 15-től október 15-ig a tanítóképző-intézeti osztályokban a melléktárgyakból tanítottak, valamint a gyakorlóiskolában gyakorlati tanításokat tartottak; a II. félévben pedig január havában főtárgyakból tanítottak, és a gyakorlóiskolában a meghatározott óraszámban működtek. Az I. éves tanárjelöltek pedig ugyanilyen beosztással t., i. mellék- és főtárgyaik szerint hospitáltak szeptember, illetve január hónapokban.

A jelöltek április hó 15-én dr. SZINNYEI JÓZSEF miniszteri biztos elnökletével letették a nyelvkészségi vizsgát és az év végén a tanári vizsgát az egyetemen. Kivétel nélkül *kitűnő* eredménnyel.

Zeller Ilona betegség miatt a II. félévben nem folytathatta tanulmányait, Sárkány Ilona pedig ugyancsak betegség miatt tanári vizsgáját a jövő szeptemberre volt kénytelen halasztani.

Az Apponyi-kollégiumot végzett okl. képzőintézeti tanárok működéséről az igazgatók nagy elismeréssel nyilatkoznak.

IV. FÜGGELÉK

1. FELVÉTEL A POLGÁRI ISKOLAI TANÍTÓNŐKÉPZŐ-INTÉZETBE.

1. A budapesti áll. „Erzsébet Nőiskola“ polgári iskolai tanítónő-képző-intézetének I. évfolyamára (nyelv- és történettudományi vagy mennyiség és természettudományi szakcsoportra) felvételért folyamodhatnak mindazok, akik az elemi iskolai tanítónői oklevelet megszerezték, vagy akiknek középiskolai (gimnáziumi, reáliskolai) érettségi bizonyítványuk van. Utóbbiak csak úgy vehetők fel, ha az elemi iskolai tanítónő-képzőintézet pedagógiai tantárgyainak tananyagából sikeres felvételi vizsgát állanak ki.

2. Aki a tanítónőképzőbe felvétetni óhajt, a felvételért folyamodni tartozik. A folyamodvány a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz intézendő és az intézet igazgatóságánál (VII. ker., István-út 93.) május 31-ig nyújtandó be.

A folyamodványhoz a következő okiratok csatolandók: *a)* elemi iskolai tanítónői oklevél, vagy amennyiben folyamodó oklevelét csak azon iskolaévből szerzi meg, az utolsó évi iskolai bizonyítvány (IV. osztályú, esetleg III. osztályú); *b)* keresztlevele (születési bizonyítvány); *c)* tisztiorvosi bizonyítvány; *d)* hatósági kimutatás a szülők vagyoni állapotáról, évi jövedelméről, esetleg folyamodó vagyonáról, a családfő polgári állásának megnevezésével. A kérvényben határozottan megjelölendő az a szakcsoport, amelyre a folyamodó magát fölvétetni óhajtja és a folyamodó pontos címe.

A folyamodványra 1 koronás, a melléletekre egyenkint 30 filléres bélyeg teendő.

3. A növendékek részint bennlakók, részint bejárók. A bennlakók teljes vagy féltartásdíjfizetéssel (720 kor. és 360 kor.), a bejárók ingyenebédsegéllyel vagy segély nélkül vétetnek fel.

A tartásdíj havonként előre fizetendő. A bennlakó növendékek teljes ellátást, fűtést, mosatást és gyógykezeltetést nyernek. Csupán a gyógyszereket fizetik azon árkedvezmény mellett, melyet a gyógyszerár az intézetnek adni köteles.

4. A felsőbb osztályokba fellépő növendékek új kedvezmény elnyeréséért szintén május hóban tartoznak folyamodni. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett, az igazgatóságához benyújtott és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényhez mellékelni kell: az előző évi bizonyítványt, hatósági vagyoni kimutatást és családi kimutatást.

5. Azok részére, akik középiskolai érettségi bizonyítvány alapján kérik felvételőket a polg. iskolai tanítónőképző intézetbe, az előírt *különbözeti* felvételi vizsgálat tárgyai a következők:

I. A *lélektanból* a neveléstani vonatkozások (a tanterv szerint: a lelki élet ismeretének fontossága a nevelés szempontjából, különös tekintettel a gyermekkorra; a gyermeki lélek fejlődési korszakainak összefoglaló áttekintése; a nevelés feladatai: a testi, értelmi és erkölcsi nevelés; családi és iskolai nevelés; kapcsolat a népiskola és a nevelés egyéb tényezői között; a népiskola feladata; nemzeti szellem a nevelésben);

II. a *népiskolai nevelés- és oktatástan* (a népisk. tanterv és utasítások);

III. a *magyar népoktatásügy szervezete*;

IV. a *nevelés története*.

A vizsgálatra való előkészülés céljából valamennyi tárgyból bármelyik, tanítóképzőintézetek részére engedélyezett és jelenleg használatos tankönyv használható.

6. Minden növendéknek az intézet által előírt egyenruhát és kalapot kell beszerezni; a szükséges fehérneművel is tartozik magát ellátni.

Az intézetbe felvett minden növendék orvosi vizsgálat alá vétélik. Az igazgatónál személyesen jelentkezik és átadja jelentkezési lapját.

2. ÉRTESÍTÉS A MAGÁNTANULÓK RÉSZÉRE.

A polgári iskolai tanítónők képesítő vizsgálatáról s az ezt megelőző osztályvizsgálatokról a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által 539/1902. eln. szám alatt kiadott „Szabályzat” rendelkezik. (Kapható az Egyetemi nyomdában, I., Vár, Iskola-tér; ára 50 fillér.)

Azokon kívül, amiket e szabályzat a magánvizsgálatokra nézve elmond, a teljes tájékozottság kedvéért még a következőket kell tudni:

1. Hogy valaki magánosztályvizsgálatokat tehessen, ahhoz nem kívántatik meg, hogy az illető beiratkozzék a polgári iskolai tanítóképző tanulói közé, hanem folyamodnia kell a magánvizsgálati engedély megadásáért az Országos Felső Nép- és Polgári Iskolai Tanítónővizsgáló Bizottság elnökségéhez. A folyamodvány, melyhez csatolandók 1 keresztlevél, 2. elemi isk. tanítónői oklevél, 3. 1 évi (10 hónap) tanítási gyakorlatot igazoló működési bizonyítvány, 4. hatósági orvosi, 5. hatósági erkölcsi bizonyítvány és 6. önéletrajz, az Országos Felső Nép- és Polgári Iskolai Tanítónővizsgáló Bizottság elnökségéhez (Budapest, VII., István-út 93.) adandó be, legkésőbb április elején.

2. Magánosztályvizsgálatot évenként csak egyszer, a tanév végén lehet tenni.

3. Az I. és II., valamint a II. és III. osztályvizsgálat között egy évnyi időköznek kell lenni. Ugyancsak egy évnyi időköznek kell lenni az I. és II. képesítő vizsgálat között is.

4. A vizsgálat díja évfolyamonként 40 korona. A képesítő vizsgálat díja 50 korona.

5. Magánosztályvizsgálatot csak egy egész szakcsoportnak minden tárgyból lehet tenni, külön egyes körökből vagy éppen egyes tárgyakból nem.

6. Arra vonatkozólag, hogy mely forrásokból lehet elsajátítani a polgári tanítónőképzőben előadott anyagot, szívesen szolgálnak felvilágosítással az egyes tárgyak szaktanárai.

3. FELVÉTEL A FELSŐBB LEÁNYISKOLAI NEVELŐ-INTÉZETBE.

A felsőbb leányiskola I. osztályába való fölvételért folyamodhatnak 10. életévüket betöltött leánykák, kik iskolai bizonyítvánnyal igazolják a négy elemi osztály sikeres elvégzését. A felvételért a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz kell folyamodni május hó 1—31-ig terjedő időn belül. A kérvényt az állami Erzsébet Nőiskola igazgatójának kell benyújtani (Budapest, VII., István-út 93.) és a következő okmányokkal felszerelni:

1. Iskolai bizonyítvány, 2. születési bizonyítvány, 3. orvosi bizonyítvány, 4. oltási, illetve újraoltási bizonyítvány, 5. hatósági vagyoni vagy vagyontalansági bizonyítvány. A növendékek felvétetnek:

a) bennlakásra, ezek teljes ellátást nyernek;

b) fél-bennlakásra, ezek reggel 8 órától délután 6 óráig vannak az intézetben és csak nappali ellátást: tízórai uzsonnát, ebédet és délutáni uzsonnát kapnak.

A bennlakásra felvett növendék teljes ellátási és tanítási díja évi (10 óra) 1500 korona. (Beleértve a zenét, zongorát, táncot és idegen nyelveket is.) Az ellátási díj negyedévenként előre fizetendő az intézet pénztárába.

Méltánylást érdemlő esetekben és vagyontalansági bizonyítvány alapján a tartásdíjak mérséklését lehet kérni.

A fél-bennlakó növendékek a nappali ellátásért és a tanításért — beleértve itt is a zenét, táncot és az idegen nyelveket — évi 1100 koronát fizetnek. A folyamodás ugyanazon módzatokhoz van kötve. A felvétel a magasabb osztályokba a megfelelő alsóbb osztály elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány, esetleg felvételi vizsga alapján történik. A felvételi vizsga díjmentes. A polgári leányiskolából a megfelelő magasabb osztályba való felvételért folyamodók különbözeti vizsgát tartoznak tenni. És pedig:

A II. osztályba lépő polgári iskolai növendéknek: a számtanból a tizedestörtekre vonatkozó részből; a rajzoló geometriából; a természetrajzból: a gerinctelen állatok és a fontosabb növények ismeretéből;

a III. osztályba lépőknek: a francia nyelvből; a magyar nemzeti történelemből; ásványtanból; számtanból: a közönséges törtekből; geometriából;

a IV. osztályba lépőknek: a francia nyelvből; történelemből: az ókor története a nyugat-római birodalom bukásáig, Perikles korával a görög, Augustus korával a római műveltség: irodalom, művészet, társadalmi élet ismertetése; földrajzból: a fizikai földrajz alapismerete; számtan: összetett hármasszabály;

az V. osztályba lépőknek: a francia nyelvből.

Használt könyvek jegyzéke az intézetben kapható.

4. FELVÉTEL AZ APPONYI-KOLLÉGIUMBA.

Az Apponyi-kollégiumnak a budapesti m. kir. tudományegyetem előadásait hallgató növendékei lehetnek, vagy belső tagok, a kik 400 K

ösztöndíjat és az Erzsébet Nőiskolában teljes ellátást kapnak, vagy külső tagok. Fölvételért csak okleveles polg. isk. tanítónők folyamodhatnak. A folyamodványok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézendők és június 20-ig az Erzsébet Nőiskola igazgatóságánál (VII., István-út 93.) nyújtandók be. A folyamodványhoz csatolandó: a) születési, b) orvosi bizonyítvány, c) elemi iskolai, d) polgári iskolai, tanítónői oklevél. A folyamodványban pontosan megjelölendők a főtárgy és a melléktárgyak, melyekre a folyamodó beiratkozni óhajt, továbbá szüleinek állása, foglalkozása és lakása.

Az állami Erzsébet Nőiskola „Értesítő“-jében még említést kell tennünk a „Nemzeti Nőnevelés“ című folyóiratról és a „Mária Dorothea-Egyesület“-ről.

Mindkettő szerves kapcsolatban van intézetünkkel s mind a kettő büszkesége és kincse a magyar tanítónőknek.

A „Nemzeti Nőnevelés“, melynek XXXVII. évfolyamát nyitottuk meg 1916 január hó 1-én, nemzetünk nőneveléséért küzd és dolgozik. Kérjük növendékeinket, tanítónőinket, támogassák, terjesszék a mi folyóiratunkat és legyenek munkatársai. A felsőbb leányiskola VI. osztályának növendékei a búcsúzás alkalmával mind a 22-en előfizettek a folyóiratunkra, kifejezván ezzel azt a vágyukat, hogy az intézettől elszakadni nem akarnak. Követésre méltó szép példa.

Intézetünk vetette meg alapját a „Mária Dorothea Egyesület“-nek, mely immár 31. évi működésére tekint vissza. Ez egyesület a magyar tanítónők egyik legszebb kulturális alkotása, célja, hogy otthont adjon az elaggott, munkaképtelen tanítónőknek, vendégül lássa a vidéki átutazó tagokat s amennyiben az el nem foglalt szobák száma megengedi, befogadja a fővárosban működő tanítónőket. Legyen tagja minden magyar tanítónő! Segítsünk össze, hogy a Mária Dorothea-Egyesület e súlyos időkben is teljesíthesse jótékonyági és kulturális küldetését.

